

Overschie Schaakt

september 2011

Jubileumnummer Schaakgenootschap Overschie

Afzender :

**Schaakgenootschap Overschie
p/a Gordelweg 226-G,
3039 GB Rotterdam**

Chinees Specialiteiten Restaurant

NEW CITY

又一村酒樓

Abtsweg 71 - 73
3042 GA Rotterdam
Tel. 010 - 4 15 82 41
Fax 010 - 4 62 65 76

Openingstijden
Maandag tot Zondag
van 12.00 - 22.00 uur
Woensdag van 16.00 - 22.00 uur
Dinsdag gesloten
(behalve op feestdagen)

Naast het vertrouwde Chinese
"à la carte" restaurant beschikken
wij ook over een Oriëntaals Fondue
en Grill restaurant.
In een aparte zaal in ons
restaurant kunt u aan speciale
tafels zelf uw gerechten bereiden

SCHEAKGENOOTSCHAP OVERSCHIE

ALGEMENE INFORMATIE	INHOUD	BLZ.
verenigingsavond : elke vrijdag van 20.00 tot 24.00 uur, jeugd vanaf 18.45 uur	Mededeling redacteur	2
verenigingslokaal : Rodenburgstraat 59, 3043 TT Rotterdam telefoon 010 - 415 61 89	Bouwmeester voorbij deel 6 <i>(R. Ruytenberg)</i>	4
postadres : Gordelweg 226-G, 3039 GB Rotterdam	Het schrikbeeld van elke schaker <i>(W. Hajenius)</i>	16
girekening : 6 9. 3 3. 8 9 t.n.v. Penningmeester SG Overschie	Verslag Overschie 3 tegen Barendrecht <i>(M. Degeling)</i>	21
bankrekening : 254681018 t.n.v. Penningmeester SG Overschie	Bouwmeester voorbij deel 7 <i>(R. Ruytenberg)</i>	27
contributie : Senioren € 85,00 per jaar Senioren 65+ € 56,70 per jaar Junioren € 56,70 per jaar Aspiranten € 42,50 per jaar Huisgenoten en dubbelleiden 5% korting	Wenen, Keizerstad <i>(W. Hajenius)</i>	36
website SGO : http://www.xs4all.nl/~ochtmanh/sgo		
redactie clubblad : V * A * C * A * N * T		

BESTUUR

Voorzitter R.M. Duin	: Rotterdamse Rijkweg 64 3043 BM Rotterdam	010-4621733 r.m.duin@planet.nl
Vice-voorzitter R. Verbeek	: Prins Mauritsingel 76 C 3043 PJ Rotterdam	010-4158628 info@assurantikantoorverbeek.nl
Secretaris A. van Kempen	: Gordelweg 226-g 3039 GB Rotterdam	010-4623688 / 06-52112720 hw.vankempen@telfort.nl
Penningmeester M. Degeling	: Joliotplaats 388 3069 TL Rotterdam	010-2867204 m.degeling@hetnet.nl
Wedstrijdleader E. Brandenburg	: Boerhavelaan 60-a 3112 LK Schiedam	010-4260548 erikb@kabelfoon.nl
Co-wedstrijdleader J. Smit	: Maskerbloemstraat 8 3053 EE Rotterdam	010-4209680 / 06-53223783 hansmit@kpnplanet.nl
Jeugdleader J. v/d Meer	: Burg. Baumannlaan 42 3043 AM Rotterdam	06-34927442 hupavs@hotmail.com
Comm. van mat. H. Doornheim	: Beeningerstraat 32-a 3042 TL Rotterdam	06-51966373 jld@telfort.nl

Overschifte Schaakt

Laatste clubblad

Zoals jullie ongetwijfeld gemerkt hebben zijn sinds vele maanden geen clubbladen meer uitgekomen. Dit is vooral ontstaan vanwege het feit dat ik niet meer voldoende ben gemotiveerd om na meer dan tien jaar dit tweemaandelijks te blijven doen.

Ik heb het lange tijd volgehouden en heb het lang met plezier gedaan.

Er zijn enkele personen benaderd om mij op te volgen als redacteur.

Tot op heden is nog niemand opgestaan om het daadwerkelijk van mij over te nemen.

Aarzel vooral niet mij te benaderen om te vragen wat het precies inhoudt en wat er van je gevraagd wordt.

Iedereen kan het doen maar je dient wel enige tijd in een clubblad te investeren.

Hopelijk komen er nog wat mensen bij die af en toe een stukje voor het clubblad willen schrijven.

Vanwege het feit dat dit clubblad de laatste van mijn hand is en de een na laatste oktober 2010 (!) is verschenen, is de inhoud niet meer actueel. Ik heb de leukste stukken uit mijn kopijlijst gehaald en gepubliceerd. Aangezien het tevens een jubileumnummer is, zijn enkele bladzijden kopieën van oude clubbladen. Zo is te zien hoe het er vroeger allemaal uit zag.

Ik hoop dat jullie er plezier aan zullen beleven.

Arnout van Kempen

*_*_*

Beste mensen,

in één van mijn eerste schaakboeken vond ik de legende van de uitvinder van het spel, de formule was 2 tot de 64e - 1.

Ik was toen 14 en begon hard te lachen, want dat kan natuurlijk niet, ben nu 62.

De uitvinder vroeg om 1 graankorrel op veld 1 en daarna 2 op veld 2 en dan steeds verdubbelen, dat betekent dus dat het eindcijfer altijd even moet zijn.

Op de blog van Hans Böhm op de Schaakkaravaan van 22-11-2010 staat de formule weer met als eindcijfer een 5.

Het eindcijfer moet altijd even zijn want $2 \times 2 = 4$ $4 \times 2 = 8$ $8 \times 2 = 16$ $16 \times 2 = 32$ enz.

De formule is dus 2 tot de 63e.

Groeten

Aad Everwijn

*Eindstand
20 mei 1989*

WITSLAGEN RONDE: 18 GESPEELD OP 15-09-1989

1 VAN STEENIS	TON	1 - 0	2 BRANDENBURG	DE JONG H	1 -
3 KRAMER	BLONET	1 - 0	4 KLEINJAN	JOREM	1 -
5 VAN KEMPEN	LIEFHEDBER D	.5 - .5	6 ROEDOLF	ERDTSIECK S	.5 -
7 VERBEEK	VD VAART	1 - 0	8 DE VOS	DE GREEVE	.5 -
9 PIJPERS	FEELDERS	1 - 0	10 SLOOTWEG	HOGEWONING	.5 -
11 MEERMAN	KOBY	1 - 0	12 T VD MEER	VD ENDE	1 -
13 ERDTSIECK D	DE BEER	0 - 1	14 BOERS	BANGERT	1 -
15 LIGNOS	BROBBEL	1 - 0	16 TEUNISSE H	V. TEEFFELEN	.5 -
17 SMIT H	MEIJERS	1 - 0	18 SMIT D	OOSTHOEK	1 -
19 KALKMAN	EVERS	1 - 0	20 ARAQUE	BOTHOF	1 -

EGROEP A

NR	NAAM	RATING	VOORGIFT	W/Z	SCORE	EIND SCORE
1	PIJPERS/	1660	2.221	10 - 7	11.5 - 17	13.721
2	DE GREEVE/	1663	2.201	4 - 8	8 - 12	10.201
3	VERBEEK/	1601	2.561	6 - 4	7.5 - 10	10.061
4	RIJNDERS//	1744	1.751	7 - 8	7.5 - 15	9.251
5	LIEFHEDBER *D/	1772	1.601	7 - 9	7.5 - 16	9.101
6	VAN KEMPEN /	1703	1.981	8 - 6	6.5 - 14	8.481
7	ROEDOLF//	1445	3.411	9 - 5	5 - 14	8.411
8	DE JONG J/	1795	1.471	5 - 4	6 - 9	7.471
9	FEELDERS	1927	.741	5 - 7	6.5 - 12	7.241
10	DE VOS//	1662	2.211	7 - 6	5 - 13	7.211
11	DOORNHEIM/	1674	2.141	5 - 6	5 - 11	7.141
12	KLEINJAN	1770	1.611	5 - 4	5.5 - 9	7.111
*13	ERDTSIECK S	1339	4.001	7 - 9	3 - 16	7.001
14	SEGERS	1934	.701	4 - 3	6 - 7	6.701
15	KLINGE	1865	1.081	4 - 6	5.5 - 10	6.581
16	HOEKSMa	1915	.801	4 - 4	5.5 - 8	6.301
17	WIRSHELL	2061	.745	3 - 5	5.5 - 8	6.245
18	VD VAART/	1768	1.621	3 - 5	4.5 - 8	6.121
19	BLONET	1820	1.331	4 - 5	4.5 - 9	5.831
20	GELDHOF/	1610	2.491	4 - 4	3 - 8	5.491
21	RUITENBERG	1930	.731	3 - 2	4.5 - 5	5.231
22	KROP	2032	.161	3 - 2	4 - 5	4.161
23	KASTELEIN	1867	1.071	4 - 4	2.5 - 8	3.571
24	QUIST	2200	1E-03	2 - 2	3.5 - 4	3.501
25	BRANDENBURG	2030	.171	2 - 1	3 - 3	3.171
26	DE JONG M	1880	1.041	3 - 3	2 - 6	3.041
27	DEGELING	2028	.181	3 - 4	2.5 - 7	2.681
28	KRAMER	1794	1.472	2 - 1	1 - 3	2.472
29	EVERWIJN	1979	.451	1 - 3	2 - 4	2.451
30	SEELE	1655	2.241	0 - 0	0 - 0	2.241
31	JOREM	1675	2.131	0 - 1	0 - 1	2.131
32	HOFSTEE	1825	1.301	1 - 0	.5 - 1	1.801
33	KLOEK	1946	.631	0 - 0	0 - 0	.631

Bouwmeester voorbij 6

Het zal U hopelijk niet ontgaan zijn, op 27 maart 2010 is een van de hoofdrolspelers in dit drama, Wassily Smyslov, op 89 jarige leeftijd overleden. Overal geroemd en geprezen om zijn positionele stijl, zijn zoeken naar harmonie, in het schaken maar ook in het leven.

In de vele publicaties naar aanleiding van de dood van Smyslov komt natuurlijk het fenomeen van de 3 matches tegen Botwinnik (in totaal 69 partijen !) keer op keer naar voren. Smyslov zelf had al eens enigszins knorrig opgemerkt dat hij het gevoel had dat hij zijn hele leven eigenlijk alleen maar tegen Botwinnik gespeeld had.

Later nuanceerde hij dat (harmonie !) en noemde het een voorrecht dat hij zoveel partijen tegen zo'n groot speler had mogen spelen.

Over Smyslov eigenlijk niets dan goeds, aimabel mens, had nog liever zanger geworden dan schaker en legde zich pas begin jaren vijftig definitief toe op het schaken.

En hoe !

Ligterink schrijft dat de heren op latere leeftijd elkaar regelmatig belden; ruzie kregen ze daarbij nooit, omdat het, volgens Smyslov, onmogelijk was 'om Botwinnik op andere gedachten te brengen.' (!)

Overigens kan Sosonko dat beamen, in zijn 'Russian silhouettes' beschrijft hij hoe hij in de jaren 80 en 90 regelmatig met Botwinnik optrekt, hem terzijde staat maar hoe moeilijk de omgang met de (dan toch al behoorlijk op leeftijd zijnde) Botwinnik was.

Tijdens een taxirit door Amsterdam wordt hij er door Botwinnik met nadruk op gewezen dat hij, Botwinnik, deze stad goed kende. Hij had hier immers in 1938 al gespeeld en wist dus de weg !

In deel 4 van deze serie heb ik het al eens gehad over de schaakschool van Botwinnik en dat Kasparov een tijd (begin jaren 80) met Botwinnik heeft samengewerkt; maar niet waarom die samenwerking zo snel en abrupt gestopt is.

De oorzaak was (volgens heer K) onder andere de vasthoudendheid waarmee Botwinnik in die tijd van beginnende perestrojka en het nakende einde van de Sovjet-Unie de goede kanten van het communisme bleef verdedigen. Uiteindelijk kon Kasparov daar niet meer tegen en trok zijn eigen plan.

Kortom, een man van ijzeren (stalen) principes: alles moest aangewend worden om het gestelde doel te bereiken, geen twijfel over de rechtmatigheid van het doel of de gebruikte methoden.

Wie iets van de geschiedenis van de Sovjet-Unie en van Stalin weet ziet ongetwijfeld parallellen tussen Stalingrad en de revanchematch van 1958.

Voor Smyslov (en Euwe vóór hem !) is het moeilijk zich in te stellen op wéér een match om de wereldtitel, hij moet iets verdedigen dat ie al heeft.

Dat dat veel lastiger is dan iets terugwinnen dat je verloren hebt begreep Botwinnik als geen ander. (En hebben Tal en Kasparov later mogen ervaren)

Makogonov, een van Smyslovs helpers, oppert dat Botwinnik wel eens de Caro-Kan zou kunnen spelen; Smyslov wuift het weg, met desastreuze gevolgen.

Botwinnik daarentegen heeft zich tot in de puntjes voorbereid, het Frans en het Spaans zijn als antwoord op 1.e4 als zijnde onvoldoende vervangen door de Caro-Kann en daarmee zet hij al in de 1^e partij Smyslov op achterstand, niet alleen schaaktechnisch maar vooral psychologisch.

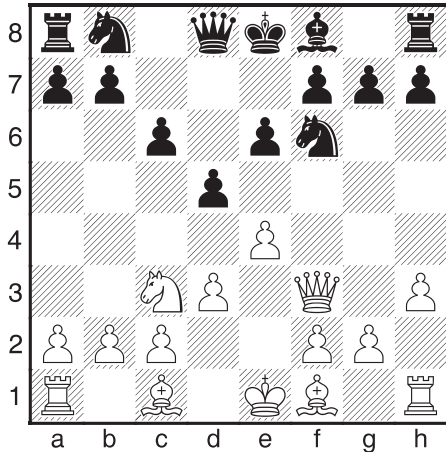
De oude Lasker (als geen ander ervaren in het spelen van matches) heeft al eens gewezen op het belang van het niet verliezen van een 1^e matchpartij, liever een slappe remise dan een nul.

Overschifte Schaak:

Smyslov, Vassily - Botvinnik, Mikhail

World Championship 22th Moscow (1), 04.03.1958

1.e2-e4 c7-c6 2.Pb1-c3 d7-d5 3.Pg1-f3 Lc8-g4
4.h2-h3 Lg4xf3 5.Dd1xf3 Pg8-f6 6.d2-d3 e7-e6

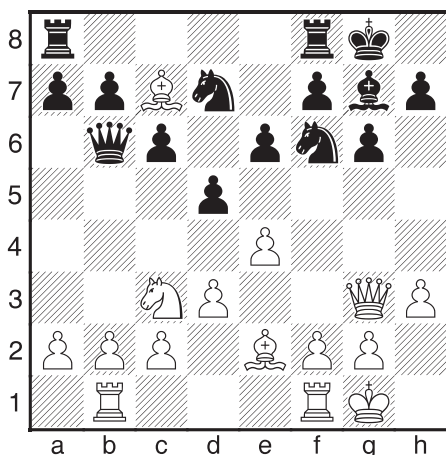

Mede door deze partij is deze variant een tijdje in de mode geweest; scherper is 7.a3,Le7 8.g4 zoals in de 19^e partij of 7.a3,Pbd7 8.g4,g6 Fischer – Larsen Zürich 1959. In het kandidatentoernooi van 1959 speelde Fischer met grote hardnekkigheid 7.g3,Lb4 8.Ld2,d4 9.Pb1 en scoorde voornamelijk nullen. Smyslov kiest voor een rustige, overzichtelijke opbouw.

7.Lf1-e2 Pb8-d7 8.Df3-g3 g7-g6 9.0-0 Lf8-g7
10.Lc1-f4 Dd8-b6 !

Na 10...0-0 11.Lf4-d6 Tf8-e8 12.e4-e5 heeft zwart grote problemen.

11.Ta1-b1 0-0 12.Lf4-c7

Wit probeert zijn moeilijkheden op te lossen met stukkenspel, maar de zwarte stelling is stevig genoeg, de witte dreigingen zijn eenvoudig te pareren.

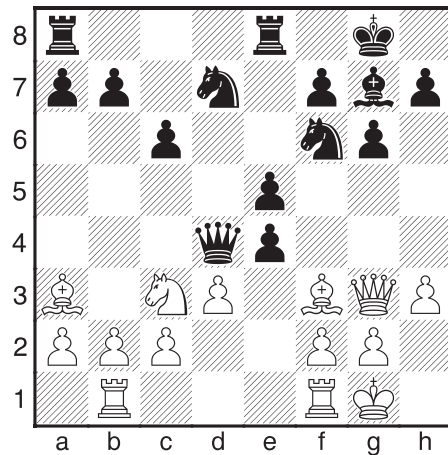
12...Db6-d4 !

Centralisatie, zo krijgt het witte loperpaar geen bewegingsruimte en beter dan 12...Db6-b4 13.Lc7-d6 of 12...Db6-a6 13.d3-d4.

13.Le2-f3 e6-e5 14.Lc7-d6

Maar niet 14.e4xd5 c6xd5 15.Pc3-b5 Dd4-b4 16.c2-c4 d5xc4 17.Pb5-d6 Db4-c5 !

14...Tf8-e8 15.Ld6-a3 d5xe4

Vermijdt de verborgen val die ontstaat na bijv. 15...a7-a6 16.e4xd5 c6xd5 17.Pc3xd5 Pf6xd5 18.c2-c3 Dd4xd3 19.Tf1-d1 met voordeel voor wit.

16.d3xe4

Een nauwelijks waarneembare fout ! Met 16.Pc3xe4 Pf6xe4 17.Lf3xe4 had wit wel gelijk spel kunnen krijgen. Mijn tegenstander ging er blijkbaar vanuit dat hij niets te vrezen had en verreed dus vereenvoudiging.

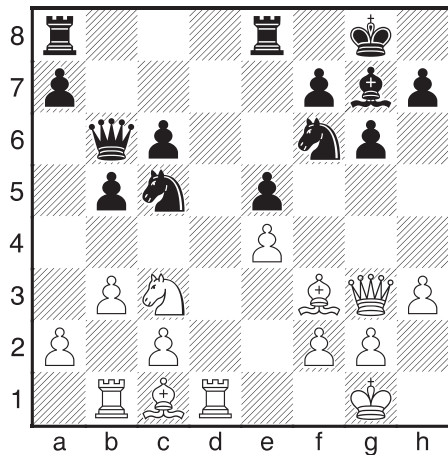
16...b7-b5 17.Tf1-d1 Dd4-b6 18.b2-b3

Slecht is 18.La3-d6 Te8-e6 19.Td1-d3 c6-c5 20.Tb1-d1 c5-c4 21.Pc3-d5 Pf6xd5 22.Td3xd5 Pd7-f6 23.Td5-d2 Lg7-h6

18...Pd7-c5 19.La3-c1

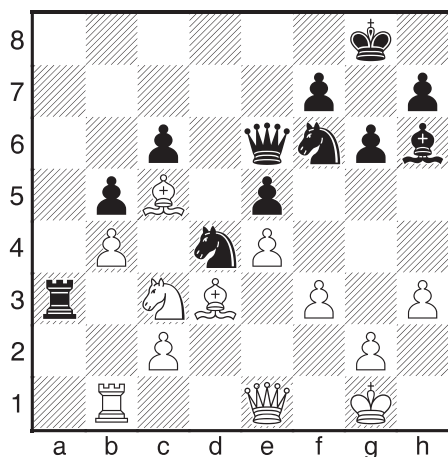
Overschiefschaak:

19...Db6-c7

Met 19...b5-b4 20.Pc3-a4 Pc5xa4 21.b3xa4 Db6-c5 22.Lc1-e3 Dc5-c4 had zwart zijn voordeel kunnen bevestigen. Maar Botwinnik houdt de stelling gecompliceerd, mede met het oog op wits naderende tijdnoed. *Overigens vindt heer K dat na 22.Dh4 (ipv 22.Le3), Dc4 23.Lg5, Te6 24.Tb2, a5 het zwarte voordeel niet zo groot is dat die spijt zou moeten hebben van het niet spelen van 19..b4.*

20.Lc1-e3 Pc5-e6 21.a2-a4 a7-a6 22.b3-b4 Ta8-d8 23.Lf3-e2 Dc7-e7 24.a4xb5 a6xb5 25.Td1xd8 Te8xd8 26.Le3-b6 Td8-a8 27.f2-f3 Ta8-a3 28.Dg3-e1 Lg7-h6 29.Le2-f1 Pe6-d4 30.Lb6-c5 De7-e6 31.Lf1-d3

Met zijn volgende zet dwingt zwart de ruil af van de loper op c5, zo'n beetje wits enige actieve stuk, daarna wordt wit (in tijdnoed) volgens regelen der kunst weggeschoven.

31...Pf6-d7 32.Lc5xd4 e5xd4 33.Pc3-e2 Lh6-e3+ 34.Kg1-h1 Pd7-e5 35.De1-f1 De6-d6

Het is nog te vroeg voor 35...Pe5xd3 36.c2xd3 Ta3xd3 37.Pe2-f4

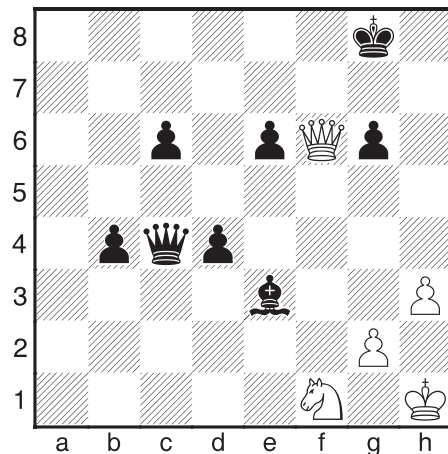
36.f3-f4

Wanhoop met de vlag op vallen, maar ook 36.Df1-d1 Pe5-c4 had hem niet kunnen redden.

36...Pe5xd3 37.c2xd3 Ta3xd3 38.Df1-f3 Td3-d2 39.Tb1-f1 Dd6xb4 40.e4-e5 Db4-c4 41.Pe2-g3 Td2-c2 42.f4-f5 Tc2-c1 43.e5-e6 f7xe6

Na 43...Tc1xf1+ 44.Pg3xf1 Le3-g5 45.f5xg6 Dc4xe6 46.g6xh7+ Kg8xh7 47.Pf1-g3 heeft wit nog kansen op tegenspel. In de analyse na het afbreken besluit Botwinnik de partij door overgang naar een dame-eindspel af te maken.

44.f5xg6 Tc1xf1+ 45.Pg3xf1 h7xg6 46.Df3-f6 b5-b4

Tegen het oprukken van deze pion is nauwelijks een verdediging. Het nemen van de g-pion leidt er alleen maar toe dat de zwarte koning naar de damevleugel vlucht. Ook met 47.Df6-d8+ Kg8-f7 48.Dd8-d7+ Kf7-f6 49.Dd7-d8+ Kf6-e5 50.Dd8-h8+ Ke5-e4 of 47.Pf1-g3 g6-g5 48.Pg3-h5 Dc4-c1+ 49.Kh1-h2 Le3-f4+ had wit zich niet kunnen redden.

47.Kh1-h2 g6-g5 ! 48.Pf1xe3

Want op 48.Pf1-g3 komt Le3-f4

48...d4xe3 49.Df6xg5+ Kg8-f7 50.Dg5xe3 b4-b3 51.De3-e5 c6-c5 52.De5-c7+ Kf7-g6 53.Dc7-b8

Na 53.Dc7-g3+ Kg6-f5 heeft wit geen schaaks meer

Overzichtje Schaakto:

53...Kg6-f5 54.Db8-f8+ Kf5-e4 55.Df8-f6 Dc4-d5 56.Df6-f3+ Ke4-d4 57.Df3-d1+ Kd4-e5 58.Dd1-e2+ Ke5-d6 59.De2-a6+ Kd6-e7

60.Da6-a7+ Ke7-f6 61.Da7-h7 Dd5-e5+ 62.Kh2-h1 b3-b2 0-1

Ook in 1958 waren de speelomstandigheden nog (mild uitgedrukt) Spartaans te noemen.

Met een nul beginnen is natuurlijk nooit leuk, zeker niet als je de volgende dag al weer met zwart aan de bak moet :

Botvinnik, Mikhail - Smyslov, Vassily

World Championship 22th Moscow (2), 06.03.1958

1.d2-d4 Pg8-f6 2.c2-c4 g7-g6 3.Pb1-c3 Lf8-g7

Smyslov wijkt af van zijn eerder gespeelde Grünfeld-Indisch.

4.e2-e4 d7-d6 5.f2-f3

De Sämisch variant, een van de moeilijkste in het Konings-Indisch.

0-0 6.Lc1-e3 a7-a6

Smyslov speelt graag vleugel aanvallen waarin b7-b5 gebruikt wordt.

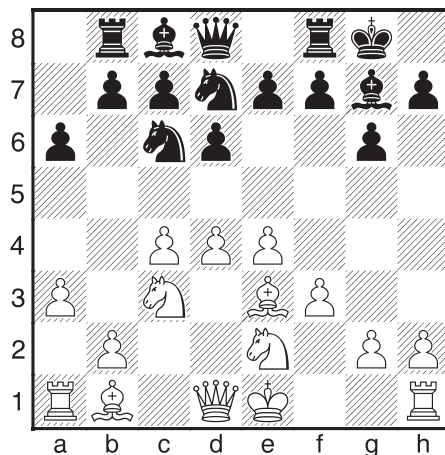
7.Lf1-d3 Pb8-c6

Gebruikelijker is hier 7..c6 gevolgd door b5.

8.Pg1-e2 Ta8-b8 9.a2-a3

Wit verhindert de voorzetting 9.. Pc6-b4 10.Ld3-b1 b7-b5, echter is de afruil van het paard van c6 voor de loper van d3 voor wit niet gevaarlijk, voor zwart daarentegen een tempoverlies.

9...Pf6-d7 10.Ld3-b1

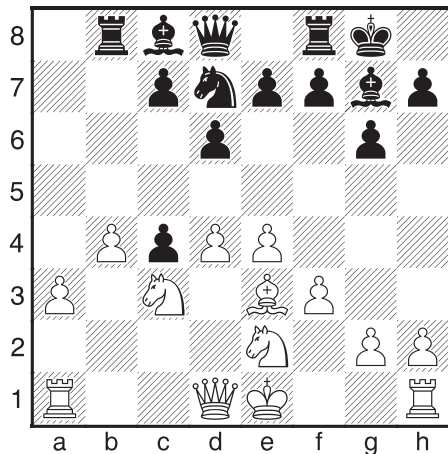
Overschifte Schaakto

De loper moet wijken zodat wit het veld d4 onder controle kan houden en gaat naar een veld van waaruit ze naar een gunstiger plaats gespeeld kan worden, namelijk veld a2. Nu moet zwart actief optreden, een afwachtende houding brengt wit in het voordeel.

10...Pc6-a5

Smyslov besluit zijn paard naar c4 te brengen. Misschien ware het beter hiervoor het paard van d7 te gebruiken : 10...b7-b5 11.c4xb5 a6xb5 12.b2-b4 Pd7-b6 13.Lb1-a2 Pb6-c4 14.La2xc4 b5xc4 15.Dd1-a4

11.Lb1-a2 b7-b5 12.c4xb5 a6xb5 13.b2-b4 Pa5-c4 14.La2xc4 b5xc4

Hier moest wit in de denktank. Het lijkt erop dat hij een duidelijk voordeel heeft: op de damevleugel heeft hij een vrijpion, terwijl de zwarte 'vrijpion' op c4 goed geblokkeerd is. Echter zijn de 2 zwarte lopers een verborgen macht, die na e7-e5xd4 en volgend Pd7-e5-d3 en c7-c5 tot ontplooiing kan komen. Van voordeel voor wit is dan geen sprake meer. In het geval dat wit e5 met d5 beantwoordt komt als reactie f7-f5-f4 en g6-g5-g4 met gevaarlijke zwarte aanval. Uiteindelijk lukte het me om een ander plan te vinden maar maakte een vingerfout bij de uitvoering.

15.0-0

Ik was ervan overtuigd dat zwart nu 15...e5 zou spelen en had daarop 16.b5 gepland, omdat hij na 16.. e5xd4 17.Pe2xd4 Pd7-e5 18.Dd1-d2 geen 18..c5 kan spelen. Mijn tegenstander vond echter een sterkere voortzetting, daarom was direct 15.b5 beter geweest.

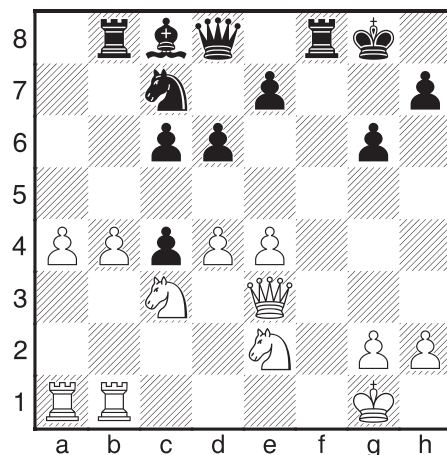
15.. c7-c6 16.Dd1-d2 Pd7-b6

Nu laat zwart na een sterkere zet te spelen, nu wordt zijn stelling na de ruil van de zwartveldige lopers beduidend slechter. Vereist was 16..Te8.

17.Le3-h6 Lg7xh6 18.Dd2xh6 f7-f6 19.a3-a4 Pb6-a8 20.Tf1-b1

Nu de witte torens op de damevleugel 'beschäftigt sind' probeert zwart aan de andere kant van het bord het initiatief te nemen.

20... f6-f5 21.Dh6-e3 f5xe4 22.f3xe4 Pa8-c7

Voorzichtiger ware 22..Pb6 om de vorming van 2 verbonden vrijpionen tegen te gaan.

23.d4-d5

Op het eerste gezicht lijkt het erop dat deze pion zwak wordt en dus zwart tegenspel biedt. Dit wordt echter ruimschoots gecompenseerd door de zwakte van pion c4 en het feit dat het spel geopend wordt en de zwarte koning niet bijzonder veilig is.

23... c6xd5 24.e4xd5 Lc8-b7

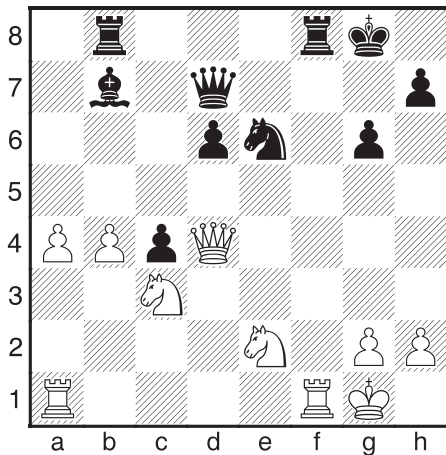
Beter ziet 24...Tf8-f5 eruit. Na 25.Pe2-d4 Tf5-e5 26.De3-f2 Lc8-b7 27.Pd4-c6 Lb7xc6 28.d5xc6 d6-d5 heeft zwart inderdaad behoorlijk tegenspel, beter derhalve 25.De3-d4 Lc8-b7 26.Pe2-f4 g6-g5 (26...Dd8-f8 27.Tb1-f1) 27.Pf4-h5 waarna pion d5 gedekt staat en de aanval op pion c4 voortduurt.

25.Tb1-f1 Dd8-d7

De witte pion op d5 staat indirect gedekt : 25...Pc7xd5 26.De3-e6+ of 25...Lb7xd5 26.Pc3xd5 Pc7xd5 27.De3-e6+

26.De3-d4 e7-e6 27.d5xe6 Pc7xe6

Overzichtige Schaakto:

Het is reeds te laat voor 27...Dd7xe6 28.Pe2-f4 De6-e5 29.Ta1-d1 en bij zwart hangt alles.

28.Dd4-g4 !

Veel sterker dan het materialistische 28.Dd4xc4 d6-d5 met enige compensatie voor de pion.

28...Tf8-e8 29.Pe2-d4 Dd7-g7 30.Ta1-d1

Eenvoudiger dan 30.Pd4xe6 Dg7xc3.

30...Pe6-c7

Smyslov beviel het eindspel na 30...Pe6xd4 31.Dg4xd4 Dg7xd4+ 32.Td1xd4 d6-d5 33.b4-b5 niet.

31.Dg4-f4 Te8-e5 32.Pd4-c6 Lb7xc6

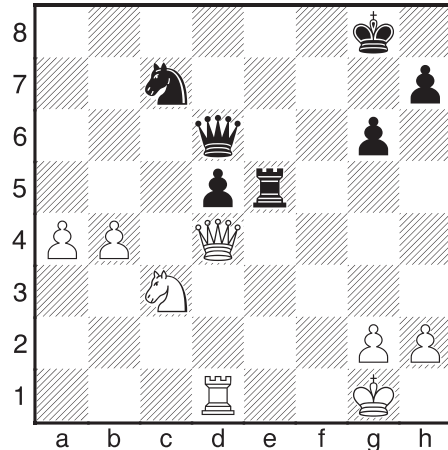
Na 32...Pc7-e6 33.Df4xc4 Tb8-c8 34.Td1xd6 heeft wit 2 verbonden vrijpionnen.

33.Df4xc4+ d6-d5 34.Dc4xc6 Tb8-d8

Zwart moet de onderste rij bezet houden :

34...Tb8xb4 35.Pc3xd5

35.Dc6-b6 Dg7-e7 36.Db6-d4 De7-d6 37.Tf1-e1 Td8-e8 38.Te1xe5 Te8xe5

39.b4-b5 Pc7-e6 40.Dd4-a7

40.Pc3-e4 ? Te5xe4 41.Dd4xe4 Dd6-c5+

40...d5-d4

Of 40...Te5-h5 41.g2-g3 Pe6-f4 42.Td1-f1

41.Pc3-e4 1-0

De afgegeven zet; toen die bekend werd gaf zwart op met als motivering : 41..Dd6-f8 42.b5-b6 Pe6-f4 (of 42...Pe6-d8 43.b6-b7 Pd8-c6 44.Da7-b6) 43.b6-b7 Te5-e8 44.b7-b8D Te8xb8 45.Pe4-g5

Niets op af te dingen; zoals Ruyt zelf al eens geschreven heeft : 'Zo win ik ze graag !'

Hierna verliest Smyslov ook nog eens de 3^e partij, met wit tegen weer een Caro-Kann. 3-0 voor Botvinnik na evenzovele partijen. In tegenstelling tot de match van 1954 geeft Botvinnik nu echter nauwelijks kansen meer weg en zo staat het na 10 partijen 6½ - 3½. Dan laat Smyslov nog even zijn tanden zien :

Smyslov, Vassily - Botvinnik, Mikhail
World Championship 22th Moscow (11),
01.04.1958

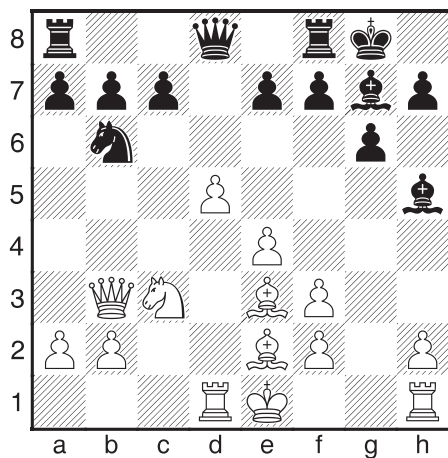
1.d2-d4 Pg8-f6 2.c2-c4 g7-g6 3.Pb1-c3 d7-d5
4.Pg1-f3 Lf8-g7 5.Dd1-b3 d5xc4 6.Db3xc4 0-0
7.e2-e4 Lc8-g4 8.Lc1-e3 Pf6-d7 9.Ta1-d1

In de 6e partij van de match van 1957 speelde Smyslov het scherpe 9.0-0-0 en won een briljante partij.

(Zie de vorige aflevering van deze serie)

**9... Pd7-b6 10.Dc4-b3 Pb8-c6 11.d4-d5 Pc6-e5
12.Lf1-e2 Pe5xf3+ 13.g2xf3 Lg4-h5**

Overschifte Schaak:

Een bekend plan in deze stelling is om met f3-f4 en h2-h4 een aanval op de zwarte koning te lanceren.

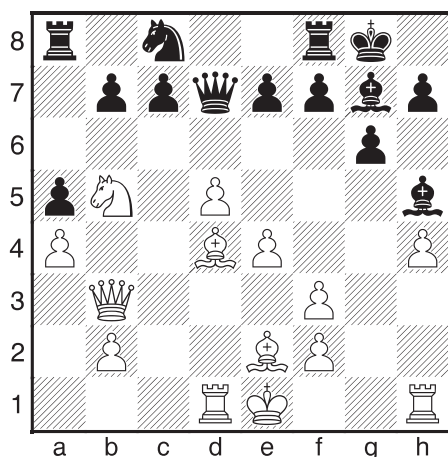
Het zwarte tegenspel zit in de breekzet c7-c6, waarna de d-lijn open komt en de positie van de witte koning in het centrum een rol kan gaan spelen (Smyslov).

In deze partij komt Smyslov met een nieuw plan; hij wordt op beide vleugels actief en laat de looper op h5 voor wat die waard is.

14.h2-h4 Dd8-d7 15.a2-a4 a7-a5

Volgens Smyslov is het gevaarlijk om 15..Lxc3+ 16.bxc3,Dxa4 17.Dxa4,Pxa4 18.Kd2 te spelen omdat het eindspel gunstig is voor wit; hij heeft het looperpaar en sterke pionnen in het centrum.

16.Pc3-b5 Pb6-c8 17.Le3-d4

Consequent gespeeld omdat door het ruilen van de zwartveldige lopers de positie van de zwarte koning kwetsbaarder wordt (Smyslov)

17...Pc8-d6 ?

Naar oom Gary een ernstige positionele fout, het paard staat hier op de verkeerde plek. Correct ware 17...Lg7xd4 18.Pb5xd4 Pc8-b6 19.Le2-b5 Dd7-d6 waarna wit een miniem voordeel heeft.

18.Ld4xg7 Kg8xg7 19.Pb5-d4 !

Verhindert de ondermijnende zetten c7-c6 en e7-e6, het zwarte tegenspel komt te laat. Minder goed is 19.Db3-c3+ Kg7-g8 20.Dc3xc7 Dd7xc7 21.Pb5xc7 Ta8-c8 22.Pc7-b5 Tc8-c2 met gelijkspel.

19...Kg7-g8

Na 19...c7-c6 20.Db3-c3 f7-f6 21.d5xc6 b7xc6 22.Dc3xc6 verliest zwart een pion.

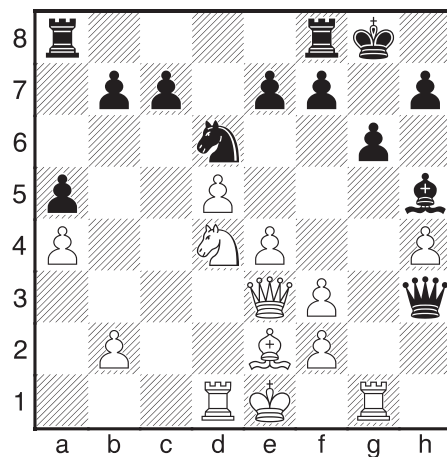
20.Th1-g1

Het idee 20.Lf1 van Löwenfisch is te langzaam : [20.Le2-f1 c7-c5 21.d5xc6 b7xc6 22.Lf1-h3 (22.e4-e5 Pd6-f5 23.Lf1-h3 Pf5xd4) 22...Dd7-b7 !

20...Dd7-h3

Zoals Botwinnik schrijft zijn laatste kans (20...c7-c6 21.d5xc6 b7xc6 22.Pd4-f5!) omdat treuzelen gelijk staat aan een zekere ondergang benut zwart zijn enige kans.

21.Db3-e3

21...c7-c5 ?

Botwinnik ziet af van het geplande Dxh4 omdat hij ervan overtuigd is dat hij na 21..Dxh4 22.Dh6 de hoofdreiging van wit 23.f4,Kh8 24.Pf3,Dh3 25.Pg5 niet kan beantwoorden.

Een paar dagen later laat Stahlberg (die in al deze matches de hoofdscheidsrechter was) hem zien dat zwart op 21...Dh3xh4 22.De3-h6 met

Overzichtige Schaakto

22...e7-e5 ! kan antwoorden met als vervolg 23.d5xe6 f7xe6 24.Pd4xe6 Tf8-f7 25.Pe6-g5 Tf7-e7 en zwart kan zich handhaven.

Op het alternatief 22.e5 geven Botwinnik en Kasparov verschillende antwoorden :

Botwinnik meent dat na 22...Pe8 23.Dh6,Dh2 24.Tg3,Pg7 en zwart heeft waarschijnlijk alles overleefd, alleen de dame op h2 staat wat beklemd.

Kasparov komt met 22..Pc8 23.Dh6,Dh2 24.Tg3,f5 25.Pe6,Tf7 26.f4,Dh1+ 27.Kd2,Dxd5+ 28.Td3 en wit wint.

Ik onthoud me van een oordeel, mede omdat Konstantinopolsky destijds al heeft laten zien dat

wit in de variant 21...Dh3xh4 22.De3-h6 e7-e5 23.d5xe6 f7xe6 24.Pd4xe6 Tf8-f7 25.Pe6-g5 Tf7-e7 briljant wint met

26.Td1xd6 ! c7xd6 27.Le2-c4+ Kg8-h8 28.Lc4-f7 !! Te7xf7 (28...Dh4xg5 29.Dh6xg5 Te7xf7 30.Dg5-d5 Ta8-f8 31.Dd5xd6 Lh5xf3 32.Tg1-g5) 29.Pg5xf7+ Kh8-g8 30.Pf7-g5 met vernietigende dreigingen.

Nu is het binnen enkele zetten uit :

22.d5xc6 b7xc6 23.De3-g5 c6-c5

Of 23...Kg8-h8 24.Dg5xe7 Ta8-d8 25.De7-f6+ Kh8-g8 26.Pd4xc6

24.Pd4-c6 1-0

De opleving van Smyslov is echter van korte duur, hij verliest meteen al de 12e en, na een machtig gevecht, ook de 14e partij en staat dan met 9 – 5 achter.

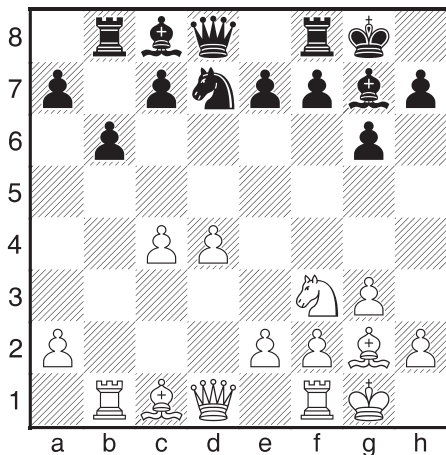
Botvinnik,Mikhail - Smyslov,Vassily

World Championship 22th Moscow (14), 08.04.1958

1.c2-c4 Pg8-f6 2.Pb1-c3 d7-d5 3.c4xd5 Pf6xd5 4.g2-g3 g7-g6 5.Lf1-g2 Pd5xc3 6.b2xc3 Lf8-g7 7.Ta1-b1 Pb8-d7 8.c3-c4

De pion op b7 staat indirect gedekt 8.Lg2xb7 Lc8xb7 9.Tb1xb7 Pd7-b6, echter staat het zwarte paard niet goed op d7.

8...0-0 9.Pg1-f3 Ta8-b8 10.0-0 b7-b6 11.d2-d4

Over zwarts volgende zet merkt Botwinnik op dat dit vroeg of laat toch moet gebeuren, zodat wit niet 'kampflos das Zentrum beherrscht'.

11...e7-e5 12.Lc1-a3 Tf8-e8 13.d4xe5

Een onnauwkeurigheid, wit rekende op 13...Pd7xe5 14.Pf3xe5 Lg7xe5 15.Lg2-c6 en wit

kan zich geen betere stelling wensen. Hij heeft echter een verrassend antwoord van zwart overzien. Overigens heeft zwart na 13.Pf3xe5 Pd7xe5 14.d4xe5 Dd8xd1 15.Tf1xd1 Lc8-f5 16.e2-e4 Lf5-g4 17.f2-f3 Lg4-e6 gelijkspel.

13...Lc8-b7 !

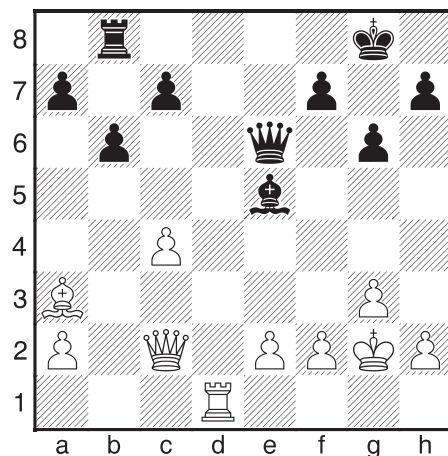
De pion op e5 loopt niet weg; onderwijl voltooid zwart eerst zijn ontwikkeling, ook de variant 14.Dd1-a4 Pd7xe5 15.Pf3xe5 Lg7xe5 16.Tf1-d1 Dd8-c8 is niet gevaarlijk voor hem.

14.Dd1-c2 Pd7xe5 15.Tf1-d1 Dd8-c8

16.Pf3xe5 Lb7xg2 17.Kg1xg2

Niet 17.Pe5xg6 vanwege Lg2-e4 !

17...Te8xe5 18.Td1-d5 Dc8-e6 19.Td5xe5 Lg7xe5 20.Tb1-d1

Overschifte Schaak:

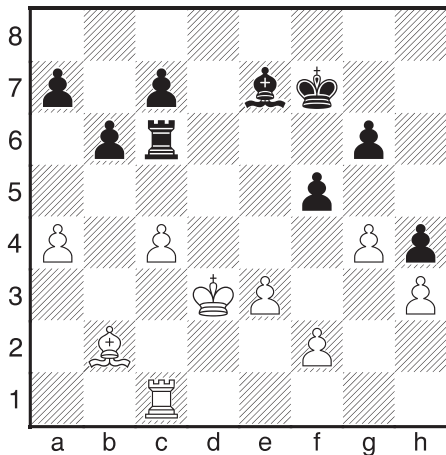
Het einde van de met 18.Td5 begonnen afwikkeling. Voor wit is nu 20...De6-c6+ 21.Td1-d5 b6-b5 niet bedreigend vanwege het sterke 22.Dc2-e4.

20...Tb8-e8 21.Dc2-e4 Le5-f6 22.De4xe6 Te8xe6 23.Kg2-f3 Te6-c6

Smyslov probeert een gelijkstaand eindspel te winnen, een hachelijke onderneming.

24.Td1-c1 Lf6-d4 25.e2-e3 Ld4-c5 26.La3-b2 f7-f5 27.Kf3-e2 Kg8-f7 28.h2-h3 Lc5-e7 29.a2-a4

De witte pionnen zijn nu goed beveiligd :
29...Tc6-c5 30.Ke2-d3 Tc5-a5 31.Tc1-a1 Le7-f6 32.Lb2-c3 Lf6xc3 33.Kd3xc3 Kf7-e6 34.Kc3-b4 29.. h7-h5 30.Ke2-d3 h5-h4 31.g3-g4 !

Smyslov dacht hier dat 31.g4 niet mogelijk was vanwege de vrijpion die zwart dan op de h-lijn krijgt. Het blijkt echter dat deze na 31...f5xg4 32.h3xg4 makkelijk tegen te houden is, daarentegen de witte vrijpionnen als een lawine naar voren rollen. Niet ruilen betekent echter dat zwart in moeilijkheden komt omdat wit bepaalt wanneer hij de voor hem gunstige ruil op f5 uitvoert.

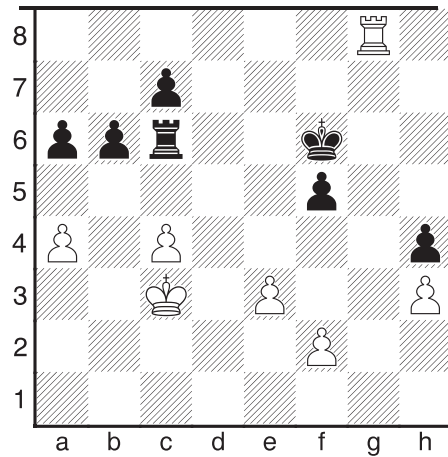
31...Tc6-c5 32.Lb2-c3 Tc5-c6

Nu was 32..Lf6 zonder meer noodzakelijk om na afruil de dreiging Tc5-a5 te hebben.

33.Tc1-g1 !

Nu dringt de witte toren via de g-lijn binnen.

Tc6-d6+ 34.Kd3-c2 Le7-f6 35.g4xf5 g6xf5 36.Lc3xf6 Kf7xf6 37.Tg1-g8 Td6-c6 38.Kc2-c3 a7-a6 39.Tg8-h8 Kf6-g5 40.Th8-g8+ Kg5-f6

41.Tg8-h8

De afgegeven zet, Botwinnik zegt hierover onder meer het volgende :

Wit staat beter, de zwarte koning moet de zwakke pionnen op de koningsvleugel bewaken en is daardoor passiever dan de witte koning. Door zijn meerderheid in het centrum kan wit een vrijpion creëren terwijl zwart dat niet goed kan op de damevleugel. Het resultaat van een zeer nauwkeurige analyse werd een superfijn positioneel plan opgesteld. Dit plan was zo diep dat zelfs Smyslov, de allergrootste (!) eindspelspecialist en positiepspeler, het niet doorzag. Misschien was hij ook te lui om de afgebroken partij te analyseren ?

41...Kf6-g5 42.Kc3-d4 Tc6-c5

Nu iets over het verdere plan. Omdat wit steeds moet rekenen op b6-b5 heeft hij de belangrijke opdracht om a6-a5 uit te lokken. Als zwart deze zet al gedaan zou hebben dan wint 43.f4+,Kg6 44.Txh4.

Nu echter werkt dat niet : 43.f2-f4+ Kg5-g6 44.Th8xh4 Tc5-a5 45.Th4-h8 Ta5xa4 46.Th8-c8 c7-c5+ 47.Kd4-d5 Ta4-a3

Hoe kan zwart tot a6-a5 gedwongen worden ? Met 43.Th8-a8 lukt dat niet vanwege 43..Tc5-a5. Wit moet eerst de d-lijn in bezit nemen zodat zwart die niet kan gebruiken voor tegenspel en dan de toren naar d4 brengen om pion h4 aan te vallen.

43.Th8-h7

Het goede antwoord is nu 43...Tc5-c6 ! en na 44.Th7-d7 Kg5-f6 45.Td7-d5 Kf6-e6 46.Kd4-c3 Tc6-d6 heeft zwart de torens geruild en is het pionneneindspel remise. Mogelijkerwijs heeft zwart het diepe witte plan nog niet doorzien. Het

Overschifte Schaakto:

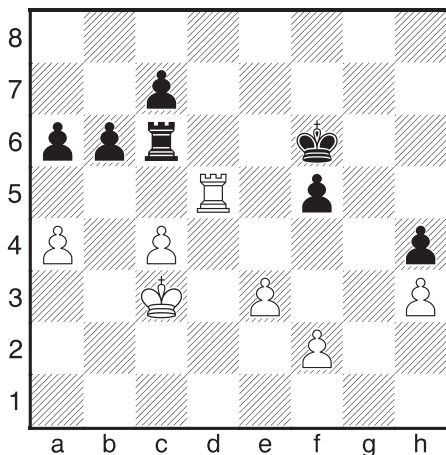
pionoffer wordt door wit natuurlijk niet aangenomen. (44.Txh4,Ta5 etc.)

43...Kg5-g6 ? 44.Th7-d7 Kg6-f6 45.Td7-d5 Tc5-c6

Zwart probeert met Ke6 en Td6 alsnog de torens te ruilen, maar hij komt al te laat.

(Te laat, te laat riep Winnetou)

46.Kd4-c3

De koning maakt veld d4 vrij voor de toren. Op 46...Kf6-e6 volgt 47.Td5-d4 en ruil der torens leidt in deze stelling tot verlies : 46...Tc6-d6 47.Td5xd6+ c7xd6 48.Kc3-d4 Kf6-e6 49.f2-f3 Ke6-e7 50.Kd4-d5 Ke7-d7 51.f3-f4 a6-a5 52.e3-e4 met, zoals dat heet, 'mit leichtem Gewinn'

46...Tc6-e6 47.Td5-d4 Kf6-g5 48.Td4-d7 Te6-c6 49.Kc3-b4

Nu kan dit omdat zwart geen 49..Td6 heeft. Wit moet nu nog de toren naar a8 spelen om (eindelijk !) a6-a5 af te dwingen.

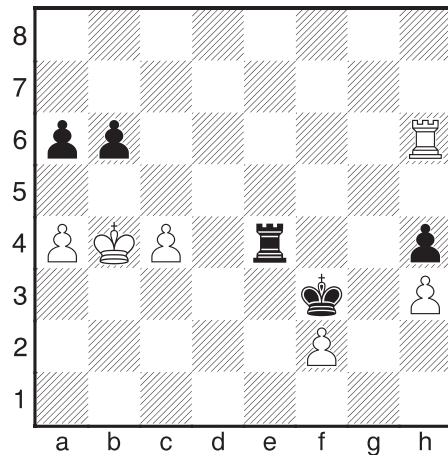
49...Kg5-f6 50.Td7-d4

Leidt de koning weg van het centrum. Op direct 50.Td8 is Kf6-e5-e4 mogelijk.

50...Kf6-g5 51.Td4-d8 Tc6-e6

Smyslov ziet wat hem boven het hoofd hangt en probeert de strijd te verscherpen.

52.Td8-c8 f5-f4 53.e3xf4+ Kg5xf4 54.Tc8xc7 Kf4-f3 55.Tc7-h7 Te6-e4 56.Th7-h6

Eindspelkenner Yuri Averbach laat zien hoe wit op 56..Kg2 wint :

56...Kf3-g2 57.Th6xb6 Kg2xh3 58.Tb6xa6 Kh3-g2 59.a4-a5 h4-h3 60.Ta6-g6+ Kg2xf2 61.Tg6-h6 Kf2-g2 62.a5-a6 Te4-e1 63.c4-c5 Te1-a1 64.Kb4-b5 Ta1-b1+ 65.Kb5-c6 h3-h2 66.a6-a7 Tb1-a1 67.Kc6-b7 Ta1-b1+ 68.Kb7-a8 Tb1-c1 69.c5-c6 h2-h1D 70.Th6xh1 Kg2xh1 71.Ka8-b7 Tc1-b1+ 72.Kb7-a6 Tb1-a1+ 73.Ka6-b6 Ta1-b1+ 74.Kb6-c5 Tb1-c1+ 75.Kc5-b4 Tc1-b1+ 76.Kb4-c3 Tb1-a1 77.c6-c7

56...b6-b5 57.a4xb5 (?)

Botwinnik verklaart deze nalatigheid uit vermoeidheid, eenvoudiger wint wit met 57.Th6xa6 b5xc4 58.Ta6-c6 c4-c3+ 59.Kb4-b3 Kf3xf2 60.Tc6xc3 om daarna de toren naar a3 te spelen en met de a-pion te gaan rennen.

57...a6xb5 58.Th6-f6+ Kf3-g2 59.Kb4xb5

Toen wit 57.axb5 speelde rekende hij op : 59...Kg2xh3 60.c4-c5 Kh3-g2 61.c5-c6 h4-h3 62.c6-c7 Te4-e8 63.Tf6-h6 h3-h2 64.Kb5-c6 h2-h1D 65.Th6xh1 Kg2xh1 66.Kc6-d7 en zwart kan opgeven.

Nu zag hij echter nog iets anders. Hoe kan wit winnen na 59..Te1 ? Na 59...Te4-e1 60.c4-c5 Te1-b1+ 61.Kb5-a6 Kg2xh3 heeft wit niets, zowel niet na

A. 62.Tf6-f4 Tb1-a1+ 63.Ka6-b7 Ta1-b1+ 64.Kb7-c7 Tb1-h1 !! 65.c5-c6 Kh3-g2 als na

B. 62.c5-c6 Tb1-a1+ 63.Ka6-b7 Ta1-b1+ 64.Kb7-c8 Kh3-g2 65.f2-f4 h4-h3 66.Tf6-g6+ Kg2-f3 67.Tg6-h6 Kf3-g3 68.f4-f5 h3-h2 69.f5-f6 Tb1-f1 70.Th6-g6+ Kg3-h4 71.c6-c7 Kh4-h5 72.Tg6-g8 Tf1xf6

'Mijn tegenstander denkt lang na en pakt – tot mijn verbijstering – de toren beet ... om hem op e2 te zetten.'

Overschifte Schaakto

Daarvandaan kan die echter niet naar h1 (zoals in variant A hierboven) en daarmee is de partij snel afgelopen.

59...Te4-e2 60.c4-c5 Te2-b2+ 61.Kb5-a6 Tb2-a2+ 62.Ka6-b7 Ta2-b2+ 63.Tf6-b6 Tb2-c2

Op de mogelijkheid 63..Txf2 komt de tussenzet 64.Tb3.

64.c5-c6 Kg2xh3 65.c6-c7 Kh3-g2 66.Tb6-c6 Tc2-b2+ 67.Tc6-b6 Tb2-c2 68.f2-f4 1-0

'Een van de diepste plannen die ik ooit tijdens de analyse van een afgebroken partij gevonden heb.'

Sinds er in het huidige schaken niet meer wordt afgebroken is de kans op herhaling van dit soort diepgaande plannen helaas verleden tijd, nu wordt het uitspelen van dergelijke stelling vaak meer een soort veredeld snelschaken.

Zoals gezegd, een 9 – 5 voorsprong voor Botwinnik en na de 15^e partij had dat eigenlijk 10 – 5 moeten zijn. Dat ook wereldkampioenen feilbaar zijn blijkt echter uit het feit dat Botwinnik in die 15^e op de 55^e zet, met nog enkele minuten op de klok en met een gewonnen stand, totaal de tijd vergeet en door zijn vlag gaat. Dus 3 punten voor in plaats van 5.

Voor het verdere verloop van de match maakt dit echter niet veel uit, Smyslov brengt de achterstand nog wel terug tot 2 punten maar daar blijft het bij.

Met 12½ - 10½ herovert Botwinnik 'zijn' wereldtitel.

Vrienden, vreest niet !

Na 3 matches Botwinnik – Smyslov heeft de geschiedenis voor wat meer variatie gezorgd.

In aantocht is namelijk de magiër uit Riga, Mikhail Tal !, de man die het begrip offer een nieuwe dimensie heeft gegeven (en het begrip sigaretten roken ook, maar dit terzijde), persoonlijk leermeester van Maurits de Jong en Cor Feelders, het combinatiewonder waartegen zelfs Fischer het met 0 – 4 moest afleggen.

Maar daarover meer in de volgende aflevering.

Ronald Ruytenberg

Geraadpleegde literatuur :

Michail Botwinnik, Wettkämpfe um die Schachweltmeisterschaft Botwinnik – Smyslow 1954-1957-1958

Garry Kasparov, On My Great Predecessors part II, Everyman Chess

Genna Sosonko, Russian silhouettes

Schaakgenootschap Overschie houdt open dag

OVERSCHIE - Voor het eerst in de geschiedenis ziet het er naar uit dat Schaakgenootschap Overschie een damesteam krijgt. Voor een team zijn acht dames nodig. De dames Fontijn, Van der Broek, Smit en De Beer zijn hun schaakcarrière al begonnen. Een vijfde dame komt deze week voor het eerst.

"Sinds we in ons nieuwe onderkomen zitten aan de Rodenburgstraat 59 is ons ledental sterk gesiegen", vertelt de voorzitter van het schaakgenootschap, Dick Liebbeber. "We hebben er zo dertig leden bij gekregen. De jeugd is sterk vertegenwoordigd. Elke vrijdag om zeven uur begint de training door Jan de Jong, die de jongeren geweldig begeleidt. Het jeugdtteam begon met enkele verliesen, maar wist afgelopen week toch ook een keer gelijk te spelen. Als we zo door gaan is de kans groot dat we over enige tijd met een sterk jeugdtteam voor de dag kunnen komen. We hebben zelfs al zoveel jeugdleden dat we de groep in tweeën gesplitst hebben. De allerkleinsten krijgen in de bestuurskamer les. Jelmer Hoeksma geeft bovendien ook nog les aan veertig kinderen van een basisschool. Hij is één van onze top-

spelers in de KNSB."

Grote verwachtingen heeft Dick Liebbeber ook van Sylvia de Beer. "Zij is zeer talentvol", meent hij. "We zijn blij weer eens een goede speelster in ons midden te hebben. In het verleden zijn we meerdere malen als Schaakgenootschap Overschie goed uit de bus gekomen. Ada van der Giessen was één van onze leden, evenals Hans Böhm, die nu via radio en televisie de aandacht vestigt op de schaaksport. Als klein knulletje speelde Hans bij ons. Het is opmerkelijk hoe de schaaksport in de lift zit. We proberen voor Schaakgenootschap Overschie nu ook een sponsor te vinden. Dan kunnen we ook eens grootheden naar Overschie laten komen. Ik denk dat er best bedrijven en instellingen zijn die als sponsor willen optreden. Voor de jeugd zal het geen probleem zijn om in een T-shirt met opdruk te spelen. Met wat meer geld hebben we ook meer mogelijkheden voor de jeugd. Zouden we er nu al over om de zolder van ons clubgebouw in gebruik te gaan nemen voor de jongeren. De jongens en meisjes krijgen dan een eigen schaakhonk?"

Een open dag houdt Schaakgenootschap Overschie op 14 mei.

"Dan willen we de wijkbewoners eens laten zien hoe mooi ons nieuwe onderkomen is geworden en wie er allemaal in gehuisvest zijn", zegt Dick. "Vooral de bewoners van Schewijk zullen graag willen weten welke verent-

gingen in hun wijk zitten. De lokale aan de Rodenburgstraat was te duur voor het schaakgenootschap alleen. Daarom maakt nu ook toneelvereniging UNO gebruik van de twee lokalen evenals videoclub Overschie

en accordeonvereniging Proherssio. Alle verenigingen zullen present zijn op 14 mei. Misschien is het dan wel zo mooi weer dat er in een meizonnetje een manifestatie op het schoolplein kan worden gehouden".

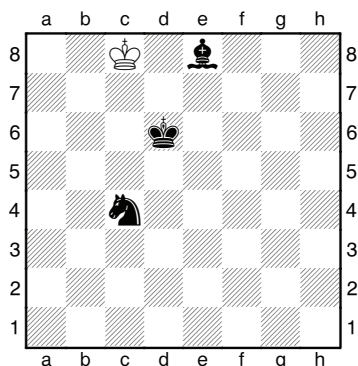
Het schrikbeeld van elke schaker

Willem Hajenius

Het gebeurde in de laatste minuten van deze Interclubs. Slechts één partij was nog bezig, de talrijke toeschouwers vormden een dichte menselijke haag rond de arena. Een bloedstollend gevecht met een minimum aan hout maar met een maximum aan drama-gehalte, want het schrikbeeld van elke schaker dook opeens op: met slechts luttele minuten op de klok matgeven met loper en paard!

Veel schakers hebben dit “kunstje” nooit hoeven te doen; slechts een enkeling heeft aan de lijve ondervonden dat deze “elementaire matvoering” - zoals dat in de boekjes geringschattend wordt genoemd - in de praktijk vies blijkt tegen te vallen. Dit zwarte schaap van het eindspel gaat niemand instuderen, want de kans dat je het krijgt is heel miniem. Ongeveer één keer in 5000 partijen zeggen de experten, en dat komt aardig overeen met mijn eigen bevindingen: in een recente database van 500.000 partijen kwam ik er 124 tegen, en van die werden er 28 remise omdat men het niet winnen kon! Zelfs grootmeesters laten de kale koning laten ontglippen: Robert Kempinski (2498) - Vladimir Epishin (2567) in de Bundesliga 2001 werd na 179 remise door... pat! Zoek maar eens in een grote database en je zult versteld staan hoe er geklungelt wordt! En het grappige is, niemand geeft meteen op, iedereen wil het zich laten bewijzen! Door het computertijdperk, met het uitanalysen van alle mogelijkheden d.m.v. de zogeheten *tablebases*, weet men met zekerheid dat elke stelling in maximaal 33 zetten “mat” is. Volgens de regels van het schaakspel moet het in maximaal 50 zetten gebeuren, want anders kan de zwakkere partij remise claimen. Je mag dus een paar keer mistasten, maar niet teveel! En de interclub is helemaal niet geschikt voor zulke situaties, want omdat er met het huidige tempo geen tijd per zet bijkomt, en de spelers minder dan vijf minuten hadden, schreef niemand meer iets op en valt er dan ook niets te claimen; er is zelfs geen echte arbiter! Gelukkig bleef alles in dit geval heel sportief en met minder dan 20 seconden op elke klok werd remise overeengekomen.

Het begrip “elke stelling” moet wel iets afgezwakt worden, want het geldt natuurlijk niet voor stellingen waar beide stukken aangevallen staan door de vijandelijke koning, en er is een tiental jaren geleden zelfs een heel jofel pat-valletje ontdekt:

Zwart aan zet

1...♖b6+?? 2.♔d8! met pat of stukverlies. Met b.v. 1...♖e3 2.♔d8 ♕b5 3.♔c8 ♖d5; blijft de koning gevangen om later mat gezet te worden. Een computer heeft al gauw een voorkeur voor andere zetten zoals 1...♕c6; of 1...♕b5 met mat in elf, maar als mens is dit natuurlijk onmogelijk te zien.

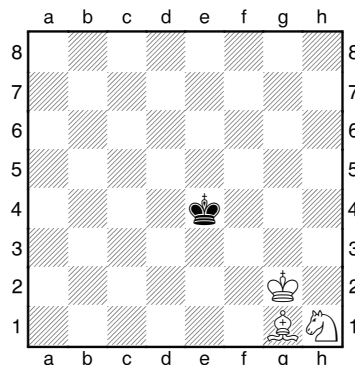
De meeste spelers weten nog wel dat de koning alleen matgezet kan worden in een hoek die de kleur van de loper heeft. Maar daar houdt het ook mee

op! Omdat de andere matvoeringen (van dame alleen, toren alleen en het looperpaar alleen) op een duidelijke, bijna mechanische manier gevoerd kunnen worden, begaat men de fout dat ook hier een beetje goed uitkijken volstaat. En dat is beslist niet waar!

De koning naar de kant drijven, dat lukt nog vrij gemakkelijk. Je hoeft alleen maar te weten dat als je de looper en het paard op dezelfde kleur zet, je een heleboel velden afpakt die zo een barrière schapen waar de kale koning niet doorheen kan. Maar dan begint de ellende! Want de tegenstander weet ook dat hij niet naar de loperkleurhoek mag gaan, en marcheert dan vol vertrouwen naar de andere hoek. En het "uitroken" daar kost weer een groot aantal zetten...

Er bestaan meerdere methodes om dit karwei op een georganiseerde manier te klaren. Zo kennen we de "W" methode van niemand minder dan André Philidor (1749, chapeau!) en die van de driehoeken van Daniel Deletang (1923). Geen van beiden zijn optimaal in de zin van het vinden van de kortste weg naar het mat. De Philidor "verkwist" een paar zetten, en die van Deletang doet daar nog een vijf- tot tiental zetten bij, maar nog wel ruim binnen de 50 zetten. En er zijn partijen bekend waar geen enkele methode gevolgd werd, b.v. de blindpartij (!) Ljubojevic - Judit Pólgar, Monaco 1994, met toch een hele efficiënte matvoering (0-1; 106)

We kiezen voor de "W" Methode, zodat u iets meer reserve hebt als het onverhoop mis mocht gaan. Als voorbeeld gebruiken we de volgende stelling uit het mooie boek van Jesus de la Villa "100 Endgames You Must Know":

Wit aan zet

De kortste weg naar het mat duurt hier 30 zetten, en met de "W" Methode lukt het ons in 34, zeker niet slecht dus! In tien stappen bereiken we ons doel:

1) Onze koning naar het centrum brengen: **1.♔g3 ♕e5 2.♔f3 ♕d5 3.♔f4 ♕d6 4.♔e4**

2) Ons paard ook naar het centrum brengen: **4...♘c6 5.♘g3 ♕d6 6.♘f5+ ♕c6**

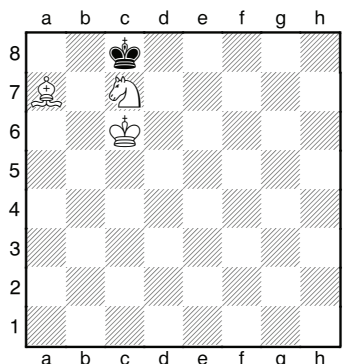
3) De vijandelijke koning naar de rand duwen, en waar hij bewust naar de verkeerde hoek gaat (die niet de kleur van onze looper heeft): **7.♕e5 ♔d7 8.♕d5 ♕c7 9.♘c5 ♕b7 10.♕d6 ♕b8** [indien 10...♕a6 dan gaat het gemakkelijker: **11.♕c6 ♕a5 12.♘d4 ♕b4 13.♘e3** en de koning zit al gevangen in de goede hoek]

4) We zetten onze koning op die lange diagonaal, schuin tegenover de andere koning: **11.♕c6 ♕a8**

5) Het paard verdrijft de koning uit het hoekveld: **12.♘d6 ♕b8 13.♘b5 ♕a8 14.♘c7+ ♕b8**

6) De looper verdrijft de koning van het veld ernaast: **15.♘d4 ♕c8 16.♘a7**

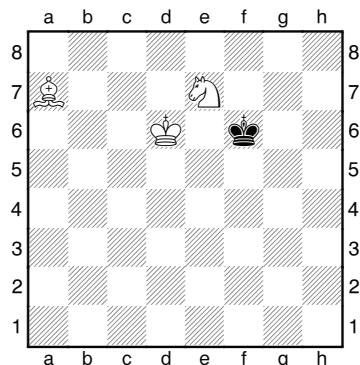
Wat nu komt is het moeilijkste deel. De koning moet naar de goede hoek gedreven worden. Op een bepaald moment lijkt alsof hij gaat ontsnappen, maar dat is slechts schijn:

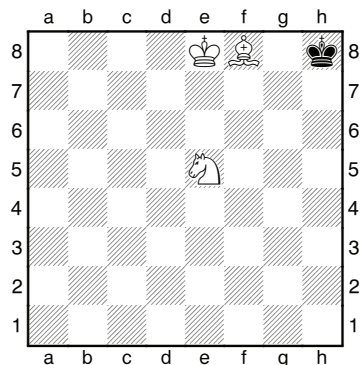
7) We dwingen de vijandelijke koning richting het goede hoekveld, door middel van de "W" Methode: **16...♔d8 17.♘d5 ♕e8 18.♔d6 ♖f7 19.♗e7 ♕f6**

En waar komt die "W" dan wel vandaan? Wel, dat is het parcours van ons paard, en zo kan men dat onthouden. Het paard moest eerst op c7 staan, om de koning op a8 uit te roken. Daarna ging onze knol naar d5, daarna naar e7, en soms gaat hij ook nog naar g7, in geval hij zich aan de rand blijft vastklampen, zoals (van bovenstaand diagram uit) **16...♔d8 17.♘d5 ♕e8 18.♔d6 18...♔d8 19.♗e7 ♕e8 20.♕e6 ♔d8 21.♙b6+ ♕e8 22.♙c7 ♕f8 23.♗f5 ♕e8 24.♗g7+ ♕f8 25.♕f6 ♔g8 26.♕g6 ♕f8 27.♙d6+ ♔g8 28.♗f5 ♕h8 29.♙c5 ♕g8 30.♗h6+ ♕h8 31.♙d4#**

In deze kritieke fase huppelt ons paard dus steeds tussen de 7de en de 5de rij. En nu mag u uw pen pakken en in dit kostbare tijdschrift een grote "W" tekenen in het diagram: c7-d5-e7-f5-g7 ! Dat dit alles reeds 250 jaar geleden door de grote Philidor was bedacht is echt ongelooflijk!

8) De vijandelijke koning wordt in een "kooi" opgesloten: **20.♙e3!** samen met het paard wordt de vluchtroute afgesloten **20...♔f7 21.♙g5 ♕e8 22.♗c6 ♔f7 23.♗e5+ ♕e8 24.♕e6 ♕f8 25.♕d7 ♕g8 26.♕e8 ♕g7 27.♕e7 ♕g8 28.♙h6 ♕h7 29.♙f8 ♕g8 30.♕e8 ♕h8**

9) Onze koning blijft op één paardensprong van het goede hoekveld: **31.♕f7**

10) We arrangeren onze stukken zó dat het mat er komt door twee opeenvolgende schaakjes te geven, met elk stuk één: **31...♔h7 32.♗g4 ♕h8 33.♙g7+ ♕h7 34.♗f6# 1-0**

Mission Accomplished.

SLAPELOZE NACHTEN

Het gaat momenteel ronduit slecht met het eerste team van het schaakgenootschap Overschie. Twee achtereenvolgende nederlagen en derhalve slapeloze nachten voor sponsor Peter van Koppen.

Tegen de Ooievaar uit 's Gravenhage leek het een kleine misstap (3 1/2 - 4 1/2), maar het verlies tegen Voorschoten was dramatisch. De Overschiese schakers werden hier met 6 1/2 - 1 1/2 gevloerd. Kopman Wirschell kreeg 2 nullen aan z'n broek en datzelfde gold voor Erik Brandenburg. Enig lichtpunt vormt Henri Krop: 1 1/2 uit 2. Op zaterdag 11 november 1989 hoopt Overschie 1 in Pijnacker orde op zaken te stellen.

Overschie 2 doet het fantastisch. Twee keer werd maar het liefst 7-1 gewonnen. Dit team zal ongetwijfeld samen met Volmac gaan uitvechten, wie er kampioen wordt.

Overschie 3 startte met een nederlaag tegen Papendrecht, maar in Alblasterdam kwam de victorie. Overschie 4 en 5 zijn goed gestart. Beide teams hebben drie wedstrijdpunten door een overwinning en een gelijkspel. In deze teams zitten veel jeugdspelers, zoals Daniël en Han Smit, Serge Erdtsieck en Mark Evers. Spelers met een belofte voor de toekomst.

Het laatste team, Overschie 6, gaat zijn eerste overwinning boeken. Vorig jaar verloren ze alles. Dit team van pas beginnende spelers kan nu oogsten. Mede dankzij een mooie zege van jeugdspeler Tom Rooij, werd een 4-3 voorsprong bereikt tegen S.O. Dick Erdtsieck heeft in zijn afgebroken partij een remise genoeg.

Opvallend in dit team is het goede spel van Sander Hogewoning en Jeroen van der Meer (9 jaar)! Leo de Veld won fraai. Zal dit laatste sponsors opleveren???

EXTERNE COMPETITIE**Overschie-3, Ronde-2.****Overschie-3 op koers.**

Ook in de 2^e ronde won het team, nu van het 2^e team van Barendrecht en wel met 5½-2½; dan mag je toch concluderen dat het team op koers ligt. Of dat een ramkoers is zal nog moeten blijken. In de voorgaande ronde moest dit Barendrechtse team aantreden tegen Dordrecht-4 en dat bekwam ze slecht; over een 7½-½ nederlaag schrijf je natuurlijk niet naar huis. En Messemaker-4, dat wij in de eerste ronde klopten, won nu met 6½-1½ van Lombardijen. Mogelijk dat we onze koers nog moeten fine tunen maar er staan 4 wedstrijdpunten op ons conto en dat is lekker.

Al na een uurtje werd duidelijk dat Overschie-3 toch iets te sterk was voor het deels zeer jeugdige team van Barendrecht. Op dat moment hadden **Serge Erdtsieck** en **Cor van Lennep** al zo'n materieel overwicht dat de uitslag vaststond en op de ander borden stonden we nergens minder. Zoiets biedt natuurlijk geen garantie maar het speelt wel lekker.

Goed, het werd dus uiteindelijk een soepele 5½-2½ overwinning en dan werpt men met graagte een blik op de ranglijst en dat ziet er dan nog rooskleurig uit:

	Klasse	3C	Ap	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dordrecht	4	2	4	13	x	.	.	.	.	.	5½	7½
2.	Overschie	3	2	4	10	.	x	.	4½	.	.	.	5½
3.	Ontspanning	1	2	4	10	.	.	x	.	.	5	5	.
4.	Messemaker 1847	4	2	2	10	.	3½	.	x	6½	.	.	.
5.	Lombardijen	1	2	2	6½	.	.	.	1½	x	5	.	.
6.	De Pionier	2	2	0	6	.	.	3	.	3	x	.	.
7.	SO Rotterdam	6	2	0	5½	2½	.	3	.	.	.	x	.
8.	Barendrecht	2	2	0	3	½	2½	.	.	.	.	.	x

Het is uiteraard te vroeg voor conclusies. Dordrecht 4 lijkt een sterke opponent en hoewel wij Messemaker 4 versloegen zal het mij niet bevreemden wanneer zij nog tot de kanshebbers gerekend moeten worden. Ontspanning en Lombardijen zouden wel eens van die kantelwedstrijden kunnen blijken. 9 November, uit tegen Lombardijen, is dus de eerste lakmoesproef.

Nabeschouwing.

- Cor (5) moest het opnemen tegen een 13-jarige Barendrechter. Die moet vermoedelijk stap 4 en 5 nog doornemen en daar weet onze Cor natuurlijk wel raad mee. Een slecht getimede lange rokade van wit gaf Cor een pracht van een kans op een penning met zijn loper op h6 van de witte dame op d2 die haar heer gemaal op c1 volgens de reglementen niet kon ontvluchten. Dat de rest van de partij zeker nog twintig zetten vergde is slechts statistiek; **1-0**.
- Roelf Marten (7) Onze voorzitter had (met zwart) niet direct een gemakkelijk avond. De tegenstander was duidelijk beter uit de opening gekomen maar kon het juiste aanvalsplan maar niet bedenken; hij zag het wel maar wist niet hoe. Dit lijkt een liedtekst, en dat is het ook, maar de uitkomst van het liedje is dat Roelf Marten zelf iets beter kwam te staan maar dat bleek jammer genoeg niet voldoende voor de winst; ½-½.
- Serge (2) had (met wit) een tegenstander te bestrijden die het Schots niet adequaat wist te bestrijden. Serge kwam dus beter uit de opening maar hij moest tot de 18^e zet wachten op een forse bok van zwart en dat leverde geen wild maar een kwaliteit op. Zoals zo vaak staat dan de dame enigszins geëxponereerd en kost het weer moeite de stukken te reorganiseren en bezorgde zwart hem met diens loperpaar nog wel wat hoofdbreken. Toch kan niet anders worden geconcludeerd dat hij een relatief gemakkelijk avond had en als tweede het volle punt mocht binnenbrengen; **1-0**.
- Wil (3) kreeg zoals gebruikelijk een voor hem typerende stelling op het bord. Solide als een brok graniet of rotsvast, het maakt niet uit. Soms heeft het meer iets van judo; ze sjoeren een tijdje

Overschie Schakel

aan elkaar en dan ineens is er een voetveeg of heupworp. Ook Wil had zo iets in petto en trok zijn tegenstander over de a-lijn naar d mat, brak door diens defensie maar wit zag nog net kans tijdig alle poorten te sluiten en de hangbrug op te halen met remise als logisch vervolg; $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$.

- Niels (4) is onze jongste kracht maar toch al 18 en dat is flink wat ouder dan bij onze opponenten waar de eerder gemelde 13-jarige tegenover Cor zat. Niels kreeg een flink oudere kracht, een pensionado zo te zien, te bestrijden. Dat deed hij op de van hem bekende wijze waarbij hij zocht alle risico te vermijden en daarin slaagde hij wonderwel. Mogelijk had hij door kunnen zetten toen zwart een pion verspeelde maar hij nam geen risico met remise als logische gevolg; $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$.
- Rob (1) aanvoerder van het 3e Overschie leger kwam een beetje gedrongen uit de opening. De diagonaal a2-g8 was door wit bezet met loper en dame en gelukkig voor ons met de dame achterop, dat maakt de dreigingen minder ernstig. Het vergde van Rob uiterst nauwkeurig manoeuvreren maar dat deed hij ook en toen een belangrijk pionnetje niet door wit een halt werd toegeroepen baseerde Rob een matplan op dat pionnetje en slaagde er in zijn koning op a5 buiten het spervuur van schaakjes door de witte dame te brengen en toen ... werd het mat onvermijdelijk.; **1-0**.
- Leo (8) bezette het laatste bord hij leek mij de nestor van dit gezelschap. Vorige week vierde **Leo Meerman** nog zijn 89ste verjaardag op de club. Hij kwam nu prima uit de opening maar zijn tegenstander was er een van het taaie soort en Leo ontbeerde ook een goed winstplan. Euwe schreef het al eens: *Beter een slecht plan dan geen plan!* en Leo bewees het gelijk van Euwe. Zwart kwam binnen en wit bleef het antwoord schuldig; boete: één punt; **0-1**.
- Jaap (6) nam er ruim de tijd voor. Jaap had de opening nog niet echt achter de rug toen hij zich realiseerde dat zwart met de verdediging van c6 een forse bok schoot. Nou kende hij die stelling, volgens eigen zeggen, maar dat bewijst maar weer eens "*Kennis is Macht*". Tweekeer aangevallen en één keer gedekt. Dat zijn van die simpele rekensommen die onze oud-secretaris uit z'n mouw schudt en in alle rust werd daarna de tijd genomen om het karwij genadeloos af te ronden; **1-0**.

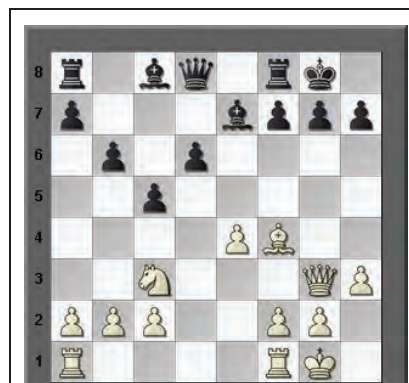
Partijen.

We schotelen u partijfragmenten van Serge, Cor en Jaap voor. Voor de goede orde: commentaren zijn vooral van Fritz 11 (afgekort: Fr11). Als ik zelf wat te berde wil brengen dan doe ik dat *curatief* en voorafgegaan door mijn initialen: MD.

Af en toe wordt een waardering door Fritz 11 uitgesproken; een positieve score is voordeel voor wit, een negatieve score wijst op voordeel voor zwart.

Wit	S.R.R. Erdtsieck	n.n.b.
Zwart	K. Dib	1418
Plaats	Rodenburgstraat	
	RSB-competitie R-2	
	15-10-2010, Bord 2	

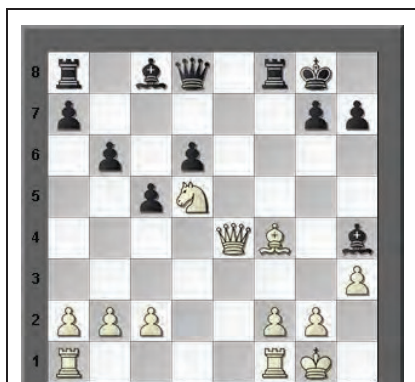
Serge had een tegenstander die er blijk van gaf de Schotse Partij niet voor het eerst te zien. Hij gaf mij in alles de indruk dat hier een toekomstig talent zat. Maar bij Serge is de toekomst al eerder aangebroken en dat gaan wij nu bekijken. De beginzetten slaan we over en komen er in met de volgende diagramstand na **15. Pb1-c3 (0,84)**:

Erdtsieck-Dib-1

Overschifte Schaak:

15. ... f7-f5 (1,4)
 16. Pc3-d5 (0,65) ...
 Fr11 Met 16. Tad1!? Houdt wit het voordeel vast.
16. ... Le7-h4
 Fr11 16. ... fxe4? Faalt op 17. Pxe7+ Dxe7;
 18. Lxd6 en wit wint.
17. Dg3-f3 f5xe4
 18. Df3xe4 (0,17) ...

Erdsieck-Dib-2

18. ... Tf8-e8 (1,1)
 Fr11 Zwart laat een belangrijk moment om zijn ontwikkeling af te maken (en de toren op a8 te dekken) voorbijgaan. Te denken valt aan 18. ..., Lf5!? 19. Dc4, b5 en de stand is in evenwicht.
19. Pd5-e7 + ...
 Fr11 Met aanval op de koning en a8.
 1) 19.Pf6+ Lxf6; 20. Dxa8, Lf5;
 21. Dd5+ Le6; 22. Dc6, Dc8;
 23. Dxc8, Txc8; 24. Tfe1, Kf7;
 25. Tad1, d5; 26. Le5, d4; 27. Lxf6, Kxf6; 28. Td3, Te8; 29. Tg3, a5;
 30. Tf3+ (1.20);
 2) 19. Pe7+ Dxe7; 20. Dxa8, Df7;
 21. Dc6, Td8; 22. Da4, b5; 23. Db3,

Wit	M.E. Noordegraaf	1274
Zwart	C. van Lennep	1549
Plaats	Rodenburgstraat RSB-competitie R-2 15-10-2010, Bord 5	

1.	e2-e4	c7-c5	
2.	Lf1-c4	e7-e6	
3.	d2-d3	Pb8-c6	
4.	Pg1-f3	d7-d6	
5.	Lc1-e3	g7-g6	

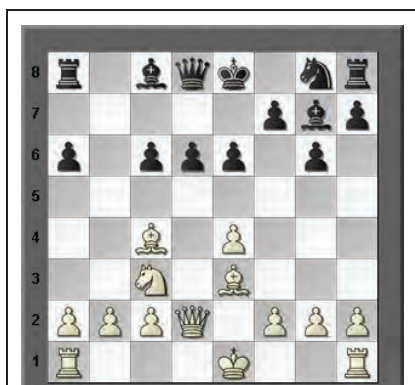
- Le6; 24. De3, Lf5; 25. Dd2, Dc4;
 26. Lxd6, De6; 27. g4, Lxc2 (0.78)
 MD *Het voordeel van Pf6+ boven Pe7+ is dat zwart de e-lijn niet bezet met zware stukken en dat (na Dxf6) de toren op e8 ongedekt is.*
19. ... Dd8xe7
 20. De4xa8 Lc8xh3
 21. Da8-d5 + Lh3-e6
 22. Dd5xd6 (1,2) De7-f7 (1,6)
 23. b2-b3 ...
 Fr11 23. Tae1, h5 [*Niet 23. ..., Lxa2 wegens 24. Txe8+ Dxe8; 25. b3 (1,9) en de loper gaat verloren*] en wit heeft winnend voordeel.
23. ... Te8-d8
 24. Dd6-c7 Td8-d7
 25. Dc7-c6 (0,99) Le6-d5
 26. Dc6-c8 + Td7-d8
 27. Dc8-g4 Lh4-f6
 28. Ta1-d1 Lf6-d4 ?
 Fr11 De enige kans voor zwart ligt in 28. ..., h5!? 29. Df5, g6 maar wit staat ook dan beter.

29. Lf4-e3 Ld4-f6
 Fr11 29. ..., De6; 30. Dg3, Le5; 31. Lf4, Lxf4; 32. Dxf4 en wit gaat winnen.
30. c2-c4 (1,9) ...
 Fr11 Wit laat een kans voorbij gaan:
 30. Lg5 (2,3) Le6; 31. Lxf6, Txd1 [*Met 31. ..., Lxg4?? is zwart te gulzig.*
 32. Txd8+ Df8; 33. Txf8+ Kxf8;
 34. Le5 en wit wint gemakkelijk]
 32. Dxd1, Dxf6 en wit wint.
- MD *En op de 44ste zet legde zwart het hoofd in de schoot.*

1-0

6.	d3-d4	Lf8-g7	
7.	Pb1-c3	c5xd4	
8.	Pf3xd4	a7-a6	
9.	Pd4xc6	b7xc6	
10.	Dd1-d2	...	

Overzichtje Schaak!

NoordegraafM-vLennep-1

10. ... d6-d5
Fr11 10. ..., Pf6!? Ziet er goed uit.
MD Fritz stelt zich bescheiden op want de juiste tekst is "Ziet er veel beter uit". Dat geldt in bijna gelijke mate voor 10. ..., Lb7. Zwart speelt zijn pion te vroeg op en neemt te grote risico's.
11. e4xd5 c6xd5
12. 0-0-0 ...
Fr11 12. Pxd5!? (Eigenlijk een heel bekend en principieel offer in dit soort stellingen; MD) 12. ..., exd5; 13. Lxd5, Le6; 14. Lc6+ Ld7; 15. Lxa8, Dxa8; 16. 0-0-0 Db7; 17. b3, Pf6; 18. Lc5, Kd8; 19. Te1, Kc8; 20. Te7, Td8; 21. Txf7, Pe4; 22. De3 (1.49).
12. ... Lc8-b7
13. Lc4-e2 Ta8-c8 (-0,07)
14. Le3-d4 ? (-0,63) ...

Wit J.C. Koenen 1440
Zwart H.W.A. Wegman 1499
Plaats Rodenburgstraat
RSB-competitie R-2
15-10-2010, Bord 6

1. e2-e4 e7-e5
2. Pg1-f3 Pb8-c6
3. Lf1-b5 Pg8-f6
4. 0-0 Pf6xe4
5. Tf1-e1 (0,33) ...

- Fr11 De verkeerde reactie, 14. P-a4!? i de beste kans voor wit. Het spel is in evenwicht.
14. ... e6-e5
15. Ld4-a7 ?? ...
Fr11 Wit verslechtert de stelling nog meer. Beter is 15. Lxa6, Lxa6; 16. Lxe5, Lxe5; 17. Te1.
15. ... d5-d4
16. Pc3-a4 (-4,6) ...

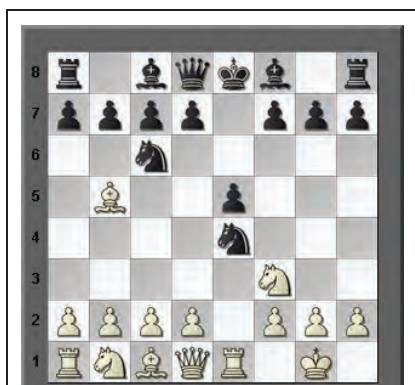

NoordegraafM-vLennep-2

- Fr11 Wit kan met 16. Dd3, dxc3; 17. Dxd8+ Txd8; 18. bxc3 aan schadebeperking doen maar zwart blijft gewonnen staan.
16. ... Lg7-h6
17. f2-f4 Lh6xf4
18. Dd2xf4 e5xf4
MD Tot zover. Dat Cor van hieruit de winst kon binnen hengelen gelooft elke lezer; op de 37^e zet streek wit de vlag.

0-1

Overschie Schaak:

Koenen-Wegman-1

5. ... d7-d5 ?? (2,0)
 MD Jaap liet mij een weekje later weten dat dit bij hem allemaal bekend was en dat hij de weerlegging van de zwarte opzet al kende. Geen kunst dus. Aan de andere kant: Je moet het maar weten!
 Studeren heeft dus toch zin!

6. d2-d3 Pe4-f6 ?? (4,1)
 7. Pf3xe5 Lf8-e7 (5,1)
 8. Pe5xc6 ? ...
 Fr11 Een nog beter idee is 8. Lxc6+ Nu wint wit nog meer: 8. ..., Kf8; 9. La4, c6; 10. Pc3, Pd7; 11. Pxd7+ Lxd7; 12. Lf4, Kg8; 13. h3, Le6; 14. Lb3, Db6; 15. Dh5, g6; 16. Df3, Te8; 17. Le5, Lf5 (4.87).

8. ... b7xc6
 9. Lb5xc6 + Lc8-d7
 10. Lc6xa8 Dd8xa8
 11. Dd1-e2 ...

MD Dit natuurlijk verder een kolfje naar de hand van Jaap, rustig uitspelen en de druk handhaven is het parool en dat deed ie. En op de 35^e zet gaf zwart de pijp aan Maarten, eh Jaap.

1-0

Overschie-3			Barendrecht-2		
<i>R. de Wilt</i>	1635	1	C. Noordegraaf	1521	1 - 0
S.R.R. Erdsieck		2	<i>K. Dib</i>	1418	1 - 0
<i>W.F. de Gids</i>	1538	3	T. Godthelp	1553	½ - ½
N. van Diejen	1326	4	<i>L. van Praag</i>	1575	½ - ½
<i>C. van Lennep</i>	1549	5	M.E. Noordegraaf	1274	1 - 0
J.C. Koenen	1440	6	<i>H.W.A. Wegman</i>	1499	1 - 0
<i>R.M. Duin</i>	1310	7	R. de Hoop	1394	½ - ½
L.Th.V. Meerman		8	<i>J.F. van Vlijmen</i>	1324	0 - 1
gem.	1466		gem.	1445	5½ - 2½

De spelers met **zwart** zijn cursief vermeld.

Rinus Degeling

Acht spelers, een captain & een kater

De titel van dit stukje doet vermoeden dat hieronder een sprookjesachtig verhaal a la roodkapje en de zeventien dwergen zal volgen, maar nee niets is minder waar. Bovengenoemde kater slaat meer op het externe seizoen van het vierde achttal, zij zijn er immers mee blijven zitten, hun captain Wijnand Rijnders voorop (en die is nog wel geheelonthouder).
Net geen kampioen. En dat terwijl het team wat nu aanspraak maakt op deze titel met 4.5-3.5 verslagen werd. Het is zonde. Twee nederlagen (NRSW W.Steinitz en Zwijndrecht uit) teveel, want anders had men hier AC Milaan-achtige taferelen kunnen verwachten. Ronald Verbeek met rastakapsel en de grijze Virdisharen van Frits van den Bergh. Ach, C'est la vie.
Laten we eens kijken wat de spelers zoal uitgevoerd hebben, klachten over het commentaar graag schriftelijk in viervoud aan de redactie:

bord 1: Frits van den Bergh (4 uit 7) - startte slecht met twee nullen, maar scoorde daarna 4 punten op rij. Een prima kopman!
bord 2: Hans Doornheim (3.5 uit 5) - kon helaas twee keer niet meespelen, heeft ook 1.5 uit 2 voor het derde als invaller. Ongetwijfeld de sterkste speler van SGO-4. Jammer van de nul tegen SO'81.
bord 3: Wil de Gids (2.5 uit 5) - ook twee keer niet aanwezig. Zal met gemengde gevoelens op dit seizoen terugkijken.
bord 4: Silvia de Beer (3.5 uit 7) - kan beter scoren als ze haar tijdverdeling wat beter gaat beheersen. Toch een prima prestatie voor een eerste externe seizoen.
bord 5: Peter Bor (4.5 uit 7) - ongeslagen met maar twee overwinningen; remisekampioen dus. Heeft al twee seizoenen extern niet meer verloren! Motivatie vaak beneden peil.
bord 6: Ronald Verbeek (4.5 uit 7) - de eerste, de beste of zoiets. Heel lang weg geweest en dan deze score! was alleen tegen Zwijndrecht iets te optimistisch. Prima seizoen.
bord 7: Peter van Steenis (4 uit 7) - kan nog altijd prima mee en hoort in dit team qua speelkracht gewoon thuis. Wisselde briljante momenten af met blunders, maar scoorde goed.
bord 8: Martin Kalkman (3.5 uit 7) - een veel betere score dan vorig jaar. Hopen dat hij deze vorm volgend seizoen weer heeft.

De invallers: Daniel Smit (0.5 uit 2), Ruud Hartog (1 uit 1) en Roedolf (0 uit 1) hebben natuurlijk ook hun steentje bijgedragen.

Al met al was het een leuk en spannend seizoen. Volgend jaar moet promotie maar eens het hoofddoel zijn!

De uitslagen:

NRSW W.Steinitz 3 - SGO	5 - 3
SGO - Lombardijen 2	5 - 3
Zwijndrecht 3 - SGO	5 - 3
SGO - Capelle 4	4 - 4
SO'81 4 - SGO	2.5 - 5.5
Charlois Europoort 7 - SGO	1.5 - 6.5
SGO - RSR Ivoren toren 2	4.5 - 3.5

Overschifte Schaakt:

Bouwmeester voorbij 7

Tsja, wat moet je nu als eenvoudig clubschaker schrijven over Mikhail Tal wat al niet eerder en beter door anderen geschreven is ?

De magiër uit Riga, de wedergeboorte van Morphy, rekenwonder met een zelf-destructieve levensstijl.

In zo'n beetje alles de tegenpool van Botwinnik, waar het Botwinnik ging om het logisch uit de positie voortkomend plan ging het er bij Tal om juist zoveel mogelijk complicaties op te roepen, zodanig veel dat de tegenstander in de wirwar van varianten de weg kwijtraakte.

Zoals Donner schrijft over een gezamenlijke analyse met Keres, waarbij deze tenslotte uitriep : **“Aber mein Lieber, was machen sie den darauf ? “** maar Tal lachte het weg : **“Wer hat gewonnen ?”**

In de tweede helft van de jaren vijftig maakt de schaakwereld kennis met dit fenomeen en vanaf 1958 wordt hij door velen (o.a. Euwe) beschouwd als toekomstig uitdager van de dan nog ongenaakbare Botwinnik.

Door in dat jaar het Sovjet kampioenschap te winnen (mede door een dramatische overwinning op zijn generatiegenoot Boris Spassky) verwerft Tal het recht om mee te doen aan het Interzonaal toernooi in Bad Portoroz. Hij geeft zijn visitekaartje af middels een overtuigende toernooizege; jongste deelnemer : R J Fischer, USA.

Dan 1959, 2 grote toernooien, Zürich en het kandidatentoernooi. Zürich wint hij na een spannende wedloop met Gligoric, Keres en Fischer. In september begint dan het Kandidatentoernooi, 8 deelnemers die elkaar 4 keer ontmoeten, ergo 28 rondes. Na zo'n 2 maanden laat hij ook hier Keres achter zich, hoewel de onderlinge score 3-1 in het voordeel van Keres is. Maar door ongenadig uit te halen tegen de 'mindere goden' (4-0 tegen Fischer !) en 3½-½ tegen Gligoric, Olafsson en Benkö gaat hij met 1½ punt voorsprong over de finish.

Zijn **“My head is filled with sunshine !”** geeft uitstekend weer hoe hij zich toen voelde, de (schaak) wereld ligt aan zijn voeten. Voer voor psychologen is dan de constatering dat volgens Sosonko hij dit zij na de overwinning in het Kandidatentoernooi terwijl Kasparov het plaatst na de overwinning op Botwinnik.

“Apart from the actual chess he produces it is an impressive sight to see him get up after what he obviously thinks is a winning move and pace around the table like a man-eating tiger in search of fresh meat”

(Harry Golombek in het toernooiboek)

Overschifte Schaak:

Over dat Kandidatentoernooi en überhaupt de gebeurtenissen in de schaakwereld in die periode valt nog veel meer te schrijven, daar kom ik nog wel eens op terug.

Zoals in deel 1 van deze serie reeds beschreven begint Tal de match met Botvinnik (maart 1960) met het beloofde 1.e4 en een daverende overwinning. Botvinnik is echter niet echt onder de indruk, er volgen 4 remises waarbij hij vaak het beste van het spel heeft.

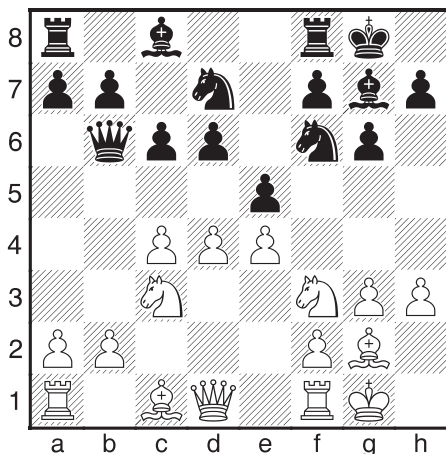
Dan zien we in de 6^e partij Tal in zijn element : offers, complicaties, tijdsdruk en niemand (ook Tal niet) die weet of het allemaal wel correct is :

Botvinnik, Mikhail - Tal, Mihail

World Championship Moscow (6), 26.03.1960

**1.c2-c4 Pg8-f6 2.Pg1-f3 g7-g6 3.g2-g3 Lf8-g7
4.Lf1-g2 0-0 5.d2-d4 d7-d6 6.Pb1-c3 Pb8-d7
7.0-0 e7-e5 8.e2-e4 c7-c6 9.h2-h3 Dd8-b6**

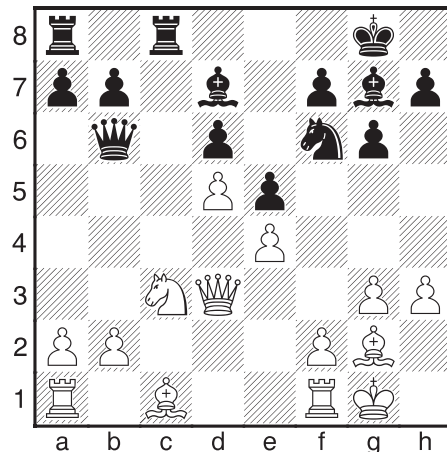
Zo'n beetje de hoofdvariant in het systeem met Pbd7; vele malen heb ik het op het bord gehad, met wisselend succes. Zwart dreigt 10..exd4 11.Pxd4,Pxe4. Botvinnik kiest ervoor om tactische verwickelingen te vermijden.

**10.d4-d5 c6xd5 11.c4xd5 Pd7-c5 12.Pf3-e1
Lc8-d7 13.Pe1-d3**

Na 10 minuten nadenken gespeeld, Tal wijst er in het matchboek op dat dat toch eigenlijk tijdsverspilling is. Immers, Pd3 is het logische vervolg van het met Pe1 begonnen plan, waarom dan 10 minuten weggooien die later hard nodig kunnen zijn ?

13...Pc5xd3 14.Dd1xd3 Tf8-c8

Er is een belangrijk moment aangebroken en zwart investeert een kwartier bedenktijd om een plan te vinden. De kern van dit plan is de breekzet f5, waarmee acties gestart worden tegen de witte koningsstelling, die door de g3 en h3 enigszins verzwakt is. Echter, met een direct 14...Ph5 bereikt zwart niets : 14...Pf6-h5 15.Lc1-e3 Db6-d8 16.Dd3-e2 ! en nu zou zwart het na 16...f7-f5 17.e4xf5 Ld7xf5 moeilijk hebben. Als alternatief geeft Tal 14...Pf6-e8 15.Lc1-e3 Db6-d8 waarna wit geen serieuze dreigingen tegen de zwarte damevleugel heeft en zwart zonder problemen f5 kan doorzetten : 16.Ta1-c1 f7-f5 17.e4xf5 g6xf5 18.f2-f4. Om de indruk te wekken dat hij het spel op de damevleugel wilde spelen deed Tal Tfc8 om dan, als Botvinnik even niet op zou letten, op het goede moment f5 te spelen.

15.Ta1-b1

Overschifte Schaak:

En de psychologie werkt ! Met 15.De2 had wit Ph5 kunnen verhinderen, nu wint zwart een belangrijk tempo.

15...Pf6-h5 16.Lc1-e3 Db6-b4 17.Dd3-e2 Tc8-c4

Direct f5 is (nog) niet goed : 17...f7-f5 18.e4xf5 Ld7xf5 19.Tb1-c1

18.Tf1-c1

“Volkomen vertrouwen in de tegenstander, wit wil met Lf1 de zwarte stukken terugdrijven en dan na een serie afruilen op een gunstig eindspel ingaan”

Ta8-c8 19.Kg1-h2

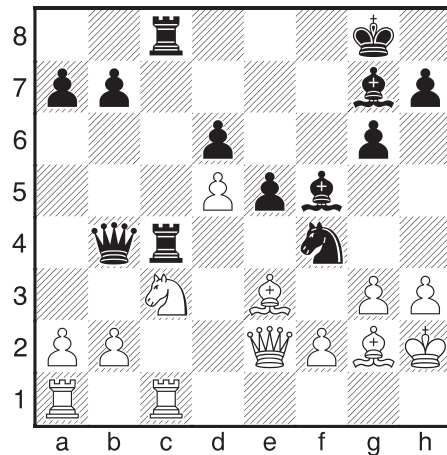

“Deze zet zou zeer nuttig zijn ware het niet dat er een direct gevaar boven de witte stelling hangt; Botwinnik denkt blijkbaar dat hij niets te duchten heeft”

19...f7-f5 ! 20.e4xf5 Ld7xf5 21.Tb1-a1

Op 21.a2-a3 Db4-b3 22.Pc3-e4 Tc4-c2 23.Tc1xc2 Tc8xc2 24.De2-d1 kan zwart met Ph5-f4 een interessant, niet te berekenen, stukoffer brengen. Er dreigt nu 22.g4, gaat zwart nu terug dan is het einde oefening.

21...Ph5-f4

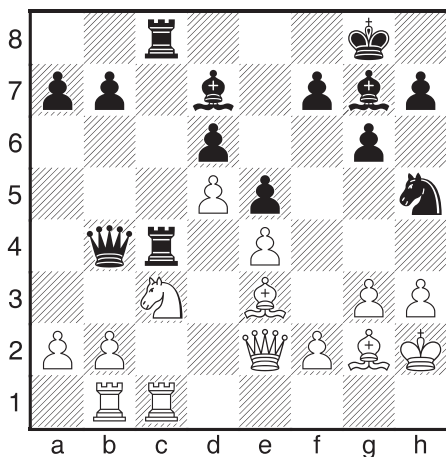
Een voor dit soort stellingen typerende zet, door Maurits de Jong ontelbare malen in vluggertjes tegen mij gespeeld. “Correct of niet, paard moet naar f4 en Maurits moet bier !”

Even typerend is de reactie van Tal op het vele commentaar in de schaakwereld dat deze zet opriep :

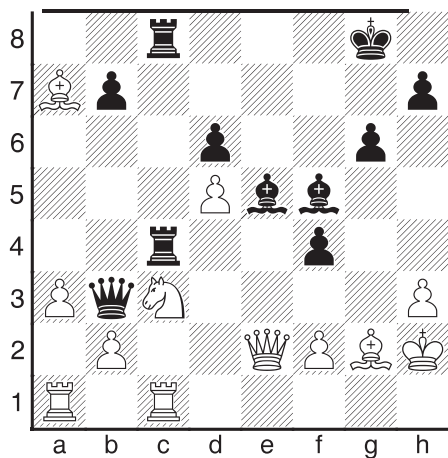
“Alle andere zetten zijn slecht en als er dus een vraagteken gezet moet worden dan ergens na zwarts 17^e zet, niet de 21^e. De activiteit van de zwarte stukken (Lg7 !) neemt enorm toe en wit moet de vele varianten scherp berekenen”

22.g3xf4 e5xf4 23.Le3-d2

Botwinnik's secondant Goldberg stelt dat 23.a3 gewonnen zou hebben. Na 23.a2-a3 Db4-b3 24.Le3xa7 Lg7-e5 hebben we de volgende stelling :

Overschifte Schaak:

Analyse diagram

Wit's extra stuk kan met b6 buitenspel gezet worden terwijl aan de andere kant de zwarte lopers over het hele bord een moordende activiteit kunnen ontplooiën. Zwart dreigt f3+.

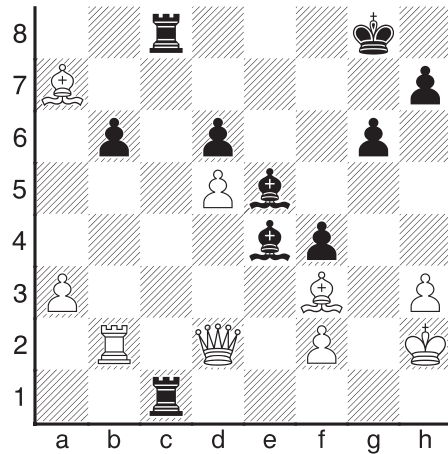
A. 25.Kh2-g1 b7-b6 26.De2-d1 Db3xb2 27.Ta1-a2 Tc4xc3 !

B. 25.f2-f3 b7-b6 26.De2-f2 Le5-d4 of 26.De2-d1 Db3xb2 27.Ta1-a2 Tc4xc3 28.Ta2xb2 Tc3xc1 29.Dd1-d2 Le5xb2 30.Dd2xb2 Tc1-c2 31.Db2-d4 Tc8-e8 32.Dd4xf4 Te8-e2 33.Df4-g3 met eeuwig schaak

C. 25.Lg2-f3 b7-b6 26.De2-d1 Db3xb2 27.Ta1-a2 Tc4xc3

Hier merkt Tal op dat iedere voorzetting gepaard gaat met dezelfde (soort) zetten en hij beschouwd dit als indirect bewijs van de 'correctheid' van zijn combinatie.

28.Ta2xb2 Tc3xc1 29.Dd1-d2 Lf5-e4

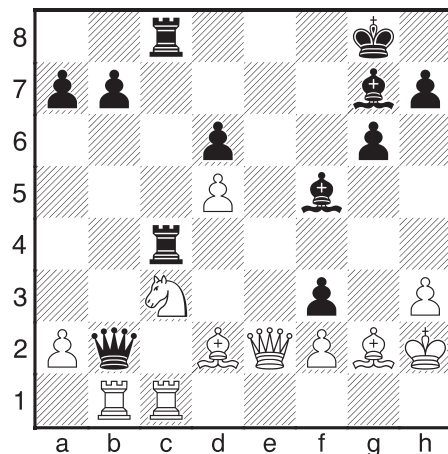
Analyse diagram

met als vervolg : 30.Kh2-g2 Le4xf3+ 31.Kg2xf3 Tc8-c3+ 32.Kf3-e4 Tc3-c4+ 33.Ke4-f3 Tc1-c3+ 34.Kf3-e2 f4-f3+ 35.Ke2-d1 Le5-f4

23...Db4xb2 (?) Beter is 23..Le5. **24.Ta1-b1**

Na 24.Pc3-d1 komt Db2-e5 ! 25.De2xe5 Lg7xe5 26.Tc1xc4 Tc8xc4 27.Ta1-c1 f4-f3+

24...f4-f3

25.Tb1xb2 ?

Overschifte Schaakto

Tijdens de partij dacht Tal dat nu 25.Lg2xf3 Lf5xb1 26.Tc1xb1 Db2-c2 27.Tb1-c1 Dc2-b2 28.Tc1-b1 zou volgen maar Botwinnik vond 27...Dc2-f5 28.Lf3-g4 Df5-e5+ 29.De2xe5 Lg7xe5+ 30.f2-f4 Tc4xc3 niet prettig, hij miste echter 31.Lg4xc8

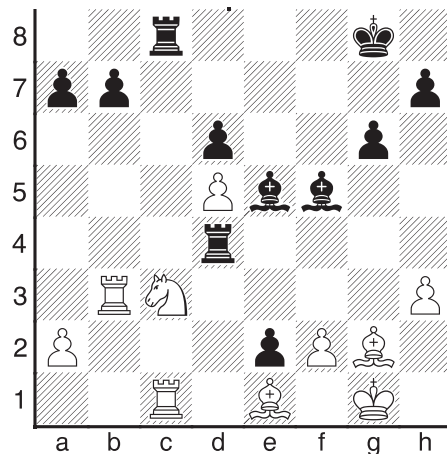
Enkele dagen na de partij kwam Salo Flohr met 27.Le4 : Tc4xe4 28.Pc3xe4 !! met als varianten 28...Dc2xb1 29.Pe4xd6 Tc8-f8 30.De2-e6+ Kg8-h8 31.Pd6-f7+ Tf8xf7 32.De6xf7 Db1-f5 33.Df7xf5 g6xf5 34.Kh2-g3 Lg7-e5+ 35.Ld2-f4 en 28...Lg7-e5+ 29.Kh2-g2 Dc2xb1 30.Pe4xd6 Le5xd6 31.De2-e6+ Kg8-g7 32.De6-d7+

In beide gevallen met een goed eindspel voor wit.

25...f3xe2 26.Tb2-b3 Tc4-d4 27.Ld2-e1

Het enige, na 27.Ld2-e3 Tc8xc3 28.Tb3xc3 is Td4-d1 beslissend.

27...Lg7-e5+ 28.Kh2-g1

28...Le5-f4

Zwart kon sneller winnen met [28...Tc8xc3 29.Tb3xc3 Td4-d1 30.Tc3-c4 Le5-b2

29.Pc3xe2 Tc8xc1 30.Pe2xd4 Tc1xe1+ 31.Lg2-

f1 Lf5-e4 32.Pd4-e2 Lf4-e5 33.f2-f4 Le5-f6

34.Tb3xb7 34.Kg1-f2 Lf6-h4+ 34...Le4xd5

35.Tb7-c7 35.Tb7xa7 Te1xe2 35...Ld5xa2

36.Tc7xa7 La2-c4 36...Te1xe2 ?? 37.Ta7-a8+ !

37.Ta7-a8+ Kg8-f7

Eenvoudiger wint zwart met [37...Kg8-g7 38.Ta8-e8 (38.Ta8-a7+ Kg7-h6) 38...d6-d5

38.Ta8-a7+ Kf7-e6 39.Ta7-a3

39...d6-d5 40.Kg1-f2 Lf6-h4+ 41.Kf2-g2 Ke6-

d6 42.Pe2-g3 Lh4xg3 43.Lf1xc4 d5xc4

44.Kg2xg3 Kd6-d5 45.Ta3-a7 c4-c3 46.Ta7-c7

Kd5-d4 0-1

Volgens mij spelen velen Benoni vanuit een diep gevoelde wens ooit eens iets als dit op het bord te brengen.

De Caro-Kann van Botwinnik in de zevende partij houdt geen stand, met gedegen positioneel (!) spel wint Tal en komt zo op een voorsprong van 3 punten en lijkt Botwinnik rijp voor de sloop...

Echter, in de 8^e partij laat Botwinnik zien dat hij niet voor niets wereldkampioen is, in een voor hem typerende partij brengt hij Tal de eerste nederlaag toe.

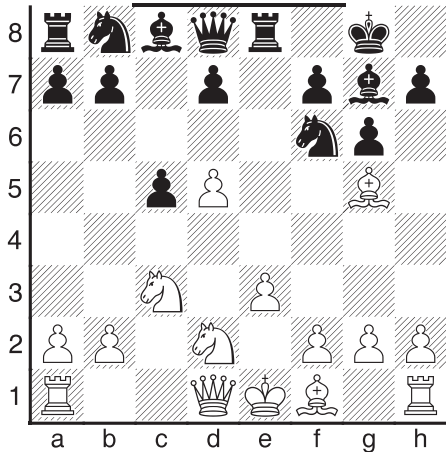

Overzicht schaak:

Botvinnik, Mikhail - Tal, Mihail

World Championship Moscow (8), 31.03.1960

1.d2-d4 Pg8-f6 2.c2-c4 e7-e6 3.Pg1-f3 c7-c5
4.d4-d5 e6xd5 5.c4xd5 g7-g6 6.Pb1-c3 Lf8-g7
7.Lc1-g5 0-0 8.e2-e3 Tf8-e8 9.Pf3-d2

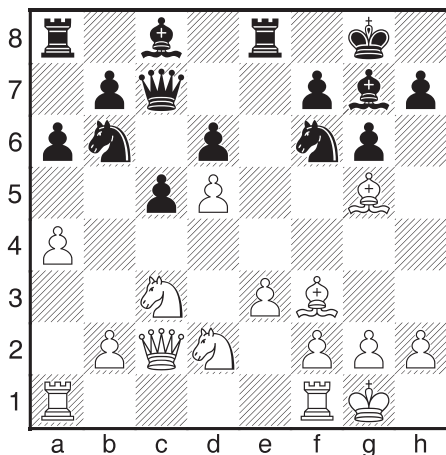

Tal was van plan om hier met Te5 een kwaliteit te offeren : 9...Te8-e5 10.Lg5-f4 Te5xd5 11.Pc3xd5 Pf6xd5 met een pion voor de kwal en een sterke loper op g7. Hij zag ervan af wegens 10.Lg5-h4 g6-g5 11.Lh4-g3 Te5xd5 12.Pc3xd5 Pf6xd5 13.Pd2-c4 waarna de compensatie minder is.

9...d7-d6 10.Lf1-e2

Op het ogenschijnlijk sterke 10.Pd2-c4 had Tal 10..Dd8-d7 ! gepland, 11.Dd1-f3 Pf6-g4 of 11.Lg5-f4 Pf6-e4 12.Pc3xe4 Te8xe4

10...a7-a6 11.a2-a4 Pb8-d7 12.0-0 Dd8-c7 13.Dd1-c2 Pd7-b6 14.Le2-f3

In het geval van 14.e3-e4 moet wit rekening houden met 14.. Pf6xd5 15.e4xd5 Lg7xc3 16.Dc2xc3 Te8xe2 17.Lg5-h6 Te2-e5 en wit kan de zwarte toren niet weggagen vanwege Pxd5.

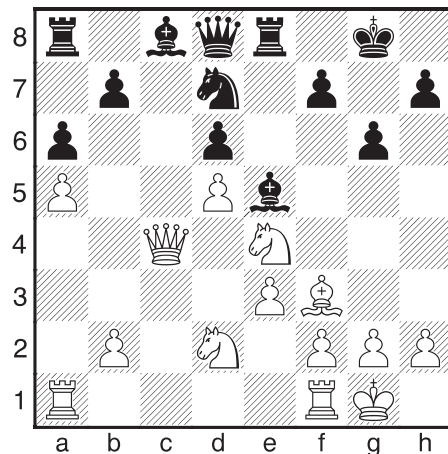
14...c5-c4 ?

Tal schrijft dat hij hier lang nadacht over 14...Te8-e5 15.Lg5-f4 Te5-f5 waarna de d-pion staat aangevallen. Na 16.g2-g4 zorgt zwart met 16...Pf6xg4 17.Lf3xg4 17...Tf5xf4 18.Lg4xc8 Tf4-h4 19.Pd2-f3 Th4-h6 20.Lc8-g4 f7-f5 en zwart wint het stuk terug. Echter, dit werkt niet omdat wit op 16...Pxd5 de tussenzet 17.a5 heeft en een stuk wint. Daarom moet zwart 16...Tf5xf4 17.e3xf4 Lc8xg4 spelen met een pion en actieve stelling voor de kwal. Het blijkt echter dat 16.g4 niet verplicht is en dat na 16.Pd2-e4 veld d6 begint te kraken en de toren op f5 gruwelijk slecht staat.

Zowel 14...Pf6xd5 15.Pc3xd5 Pb6xd5 16.Lf3xd5 Te8-e5 wordt weerlegd door 15.a5 en 14...Pb6xd5 gaat niet vanwege 15.Lf3xd5

Beter dan het pionoffer in de partij ware geweest 14...Lc8-f5 15.e3-e4 Lf5-d7 gevolgd door Pc8.

15.Lg5xf6 Lg7xf6 16.a4-a5 Pb6-d7 17.Pc3-e4 Lf6-e5 18.Dc2xc4 Dc7-d8

Deze stelling had zwart in gedachten toen hij de pion offerde, zijn actieve lopers garanderen hem voldoende tegenspel, bijv. met 19..b5 20.axb6,Pxb6. Botvinnik brengt zijn dame terug in de eigen gelederen (Tal noemt het 'back to the hinterland')

19.Dc4-a2 f7-f5 ?

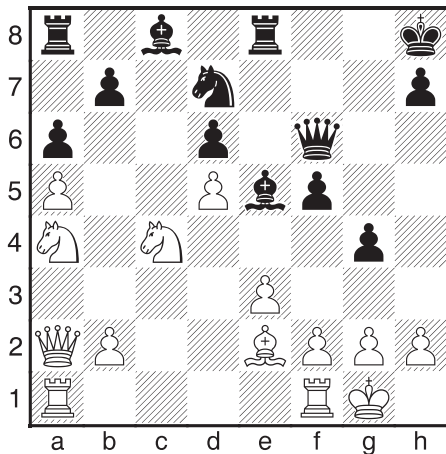
Overschifte Schaak:

Het begin van een foutief plan, zwart had verder moeten gaan met 19...Pd7-f6 20.Pe4xf6+ Dd8xf6 21.Pd2-c4 Lc8-h3 22.Pc4xe5 Te8xe5 met genoeg compensatie voor de pion.

20.Pe4-c3 !

Koelbloedig gespeeld, wit schat de zwarte koningsaanval als ongevaarlijk in en negeert ze daarom, het paard gaat naar b6.

g6-g5 21.Pd2-c4 g5-g4 22.Lf3-e2 Dd8-f6 23.Pc3-a4 Kg8-h8

Als wit verder gaat met 24.Ta1-c1 dan komt 24.. Le5xh2+ 25.Kg1xh2 Te8xe3 26.Pc4xe3 Df6-h6+ 27.Kh2-g1 g4-g3 28.f2xg3 Dh6xe3+ 29.Kg1-h2 De3-h6+ 30.Le2-h5 Pd7-f6 met goede aanvalsmogelijkheden.

En met spel dat meer in de stijl van Tal is.

24.g2-g3 h7-h5 25.f2-f4 !

Wederom sterk gespeeld, zwakker is 25.f2-f3 h5-h4 26.f3xg4 h4xg3 27.h2xg3, Df6-b6 en zwart breekt de koningsstelling open.

25...Le5-d4 26.Da2-a3 !

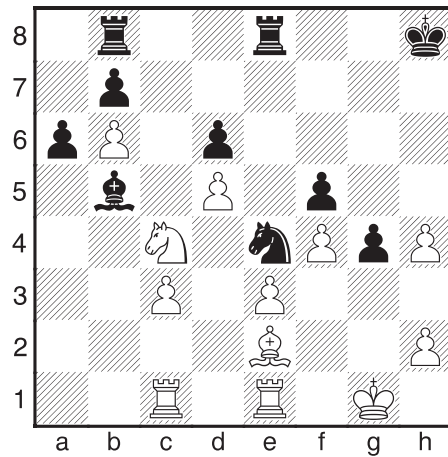
De witte dame gaat zich weer met de gang van zaken bemoeien, Tal komt met een schwindel(tje) waar Botwinnik zowaar intrapt.

26...Ta8-b8 27.Pa4-b6

Beter 27.e3xd4 Df6xd4+ 28.Tf1-f2 Te8xe2 29.Da3-c3 Dd4xc3 30.b2xc3 of 27.Ta1-d1, Ld4-a7 28.Pc4-b6 **27...h5-h4 28.Ta1-d1**

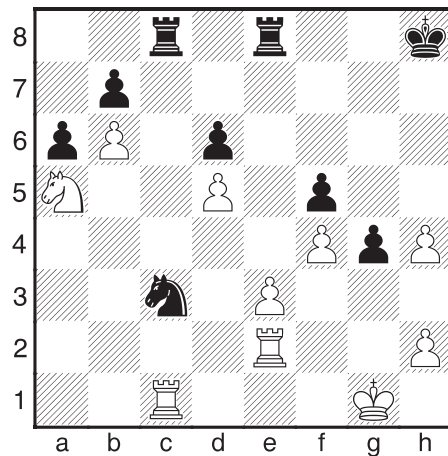
Alsnog 28.exd4 !

28...Ld4xb6 29.a5xb6 Pd7-c5 30.g3xh4 Lc8-d7 31.Da3-c3 Df6xc3 32.b2xc3 Ld7-b5 33.Tf1-e1 Pc5-e4 34.Td1-c1 ?

Een blunder die tot een onverdiende nederlaag had kunnen leiden.

34...Tb8-c8 ?? 35.Pc4-a5 Lb5xe2 36.Te1xe2 Pe4xc3

Zwart had dit gezien, als de witte toren speelt is Pe2+ beslissend, echter, ondanks enige tijdnoed (4 zetten in 3 minuten) legt Botwinnik de vinger op de wonde plek :

37.Tc1xc3 Tc8xc3 38.Pa5xb7 !

Waarmee wordt aangetoond dat zwart 34..Tec8 had moeten spelen, waarna niet alleen de b-pion gedekt blijft maar ook de daarmee gepaard gaande aanval op pion d6 voorkomen had geworden.

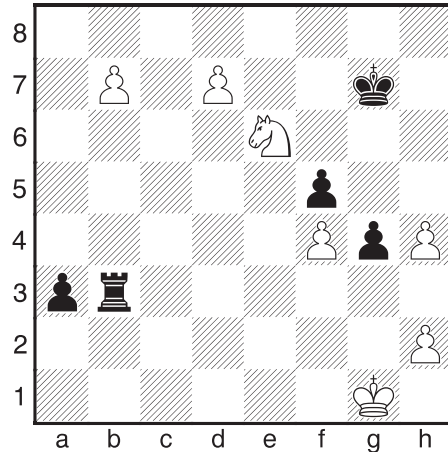
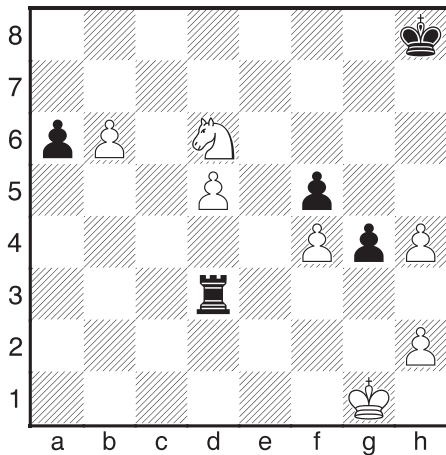
38...Te8xe3 ?

Volgens Tal had 38...Te8-b8 39.Pb7xd6 Tc3-d3 40.Pd6xf5 Td3xd5 41.e3-e4 Td5xf5 42.e4xf5

Overschifte Schaak:

Tb8xb6 een remise opgeleverd. (40.b6-b7 Td3xd5 41.Te2-c2 Td5xd6 42.Tc2-c8+ Td6-d8) **39.Te2xe3 Tc3xe3 40.Pb7xd6 Te3-d3 (?)**

dus moet zwart 41...Kh8-g7 spelen. Na 42.b6-b7 Td3-b3 43.Pf7-d8 a6-a5 44.d5-d6 a5-a4 45.d6-d7 a4-a3 wint wit het winnende tempo met 46.Pd8-e6+

Hier dacht Botwinnik een half uur over na over zijn af te geven zet. Tal dacht in eerste instantie dat alles in orde was : 41.b6-b7 Td3-b3 42.Pd6-f7+ Kh8-h7 43.Pf7-d8 a6-a5 44.d5-d6 a5-a4 45.d6-d7 a4-a3 46.Pd8-e6 a3-a2 en zwart wint. Totdat het tot hem doordrong dat wit met 41.Pf7+ een beslissende verwisseling van zetten heeft. De zwarte koning kan dan niet naar h7 en

Een laatste reddingspoging is 43...Kg7-f8 maar ook die faalt : 44.h4-h5 Kf8-e8 45.h5-h6 Ke8xd8 46.h6-h7

Het enige dat Tal nog reste was zich ervan te laten overtuigen dat Botwinnik inderdaad 41.Pf7+ had afgegeven :

41.Pd6-f7+ 1-0

Ronald Ruytenberg

Geraadpleegde literatuur :

Michail Tal,	Tal – Botwinnik 1960
Garry Kasparov	On My Great Predecessors part II
Genna Sosonko	Russian silhouettes
J H Donner	De Koning
Harry Golombek	4th Candidates Tournament 1959

Door de grote toename van de jeugd, is er nu een jeugdruubriek in ons clubblad, waar wij en jullie ons voor inzetten. Waarom ook jullie? Jullie kunnen ons helpen met o.a. jullie kritiek, vragen, ideeën en eventueel dingen die jullie denken dat leuk is om in onze rubriek te komen, bijv. partijen (van grootmeesters), blunders, enz..

Andersen - Kieseritsky; Londen 1851

Koningsgambiet

- 1. e4 e5
- 2. f4 ef4:
- 3. Lc4 Dh4+
- 4. Kf1 b5?
- 5. Lb5: Pf6
- 6. Pf3 Dh6

Deze variant is o.a. ook door Morphy gespeelt.

De moderne schaker zou hier 6...Dh5! spelen.

- 7. d3 Ph5
- 8. Ph4 Dg5
- 9. Pf5 c6
- 10. g4 Pf6
- 11. Tg1!

Het eerste van een aantal schitterende offers.

- 11. ... cb5:
- 12. h4 Dg4
- 13. h5 Dg5
- 14. Df3 Pg8

Noodzaak door 15 Lf4:!

- 15. Lf4: Df6
- 16. Pc3 Lc5
- 17. Pd5!? Db2:
- 18. Ld6!? Lg1:

Een klassiek voorbeeld van schaakhonger Dit wordt echter ongenadig afgestraft.

- 19. e5! Da1:+
- 20. Ke2 Pa6
- 21. Pg7:+ Kd8
- 22. Df6+ Pf6:
- 23. Le7 #

Deze partij wordt ook wel genoemd: "De onsterfelijke partij"

Competitie!!!

Jeugdschakers opgelet! In het volgende clubblad zal een diagrammencompetitie starten!, waarvan de kosten f1,50 p.p. zijn. Er zijn prijzen te winnen 1e prijs boek "jeugdschaak" + beker
2e prijs boek "jeugdschaak"

Indien meerdere winnaars zijn houden we een finale. De standen zullen op het prikbord worden gepubliceerd. Twee weken nadat het clubblad is uitgegeven moet de oplossing worden ingeleverd. De oplossing is anders fout.

opgeven bij : T.Kooij
M.Evers
S.Erdtsieck

p.s. de oplossingen kunnen ook per post worden verzonden naar:

Diagrammencompetitie
S. Erdtsieck
overschiese dorpstraat 5
3043 CN Rotterdam

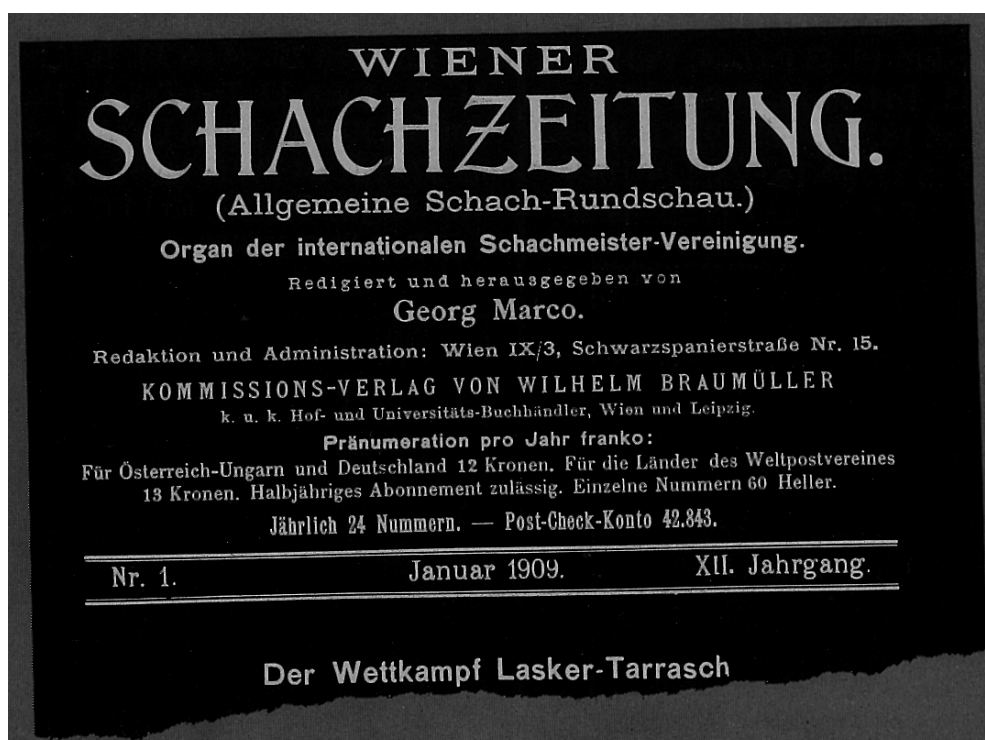
Voor meer informatie kan je terecht bij: T.K. ,M.E. ,S.E.

Wenen, de Keizerstad

Willem Hajenius

Voor het eerst was ik onlangs in Wenen. Wat een mooie stad! Prachtige gebouwen, interessante musea, een efficiënt openbaar vervoer, goed, veel en lekker eten en drinken, gewoon perfect allemaal. Zelfs het weer viel reuze mee, regen en sneeuw kwamen pas toen ik alweer thuis was.

Voor een schaker heeft Wenen een magische klank, ook al komt dat uit een ver verleden. Wenen was een schaak-metropool waar de overheid ons nobele spel een warm hart toedroeg. Onze eerste wereldkampioen Wilhelm Steinitz was weliswaar in Praag geboren, maar ging verder wiskunde studeren in Wenen. Overigens gaf hij daar snel de brui aan, het bleek te hoog gegrepen voor zowel zijn financiën als voor zijn gezondheid. Dus ging hij schaken voor geld in de vele schaakcafés die Wenen rijk was. Want toen al, rond 1850, was schaken in hoog aanzien, getuige klinkende namen als Allgaier, Hamppe en Falkbeer! En dat ging decennia zo door. In 1898 werd er een super-tornooi gehouden: 19 deelnemers met dubbele ronden dat maar liefst zes weken duurde. Uit die krachtmeting nóg meer klinkende namen: Tarrasch, Pillsbury, Janowski, Blackburne, Tchigorin, Schlechter, Maróczy, Alapin...

Wenen was zonder enige twijfel het schaakcentrum van de wereld. In het café “Zur Marienbrücke” (dat ik helaas niet heb gevonden) werd een deel van de match tussen Emmanuel Lasker en Karl Schlechter gespeeld, en in het tijdschrift “Wiener Schachzeitung”, onder de bezielende leiding van Georg Marco, werden de polemieken ver doorgedreven.

Marco was altijd heel objectief, en kon dan de eigengereidheid van b.v. Tarrasch en Nimzowitsch niet velen, en ging daar altijd hard tegenin, met alle gevolgen vandien. Hein Donner verwoordde het zó: “In die dagen was men vrijer in het schrijven en gemakkelijker met directe schriftelijke beledigingen dan tegenwoordig. Zoals ze elkaar met de pen te lijf gingen in hun

Overschije Schaakt

diverse schaakperiodieken is nog altijd een lust om te lezen”. En Donner kon het weten, denk b.v. aan zijn vete met Lodewijk Prins, “die geen looper van een paard kan onderscheiden”...

Na het museum van Sigmund Freud (een verrassing voor mijn jongste zus die psychiater is) ging ik dus richting Café Central aan de Herrengasse. Het is een van de beroemdsten, wegens een rijke schaakgeschiedenis. Hier moest een zekere Herr Bronstein hals-over-kop vluchten (2/8/1914), nadat hij er jaren gewoond had, zonder zelfs zijn laatste koffie te betalen. Hij speelde hier dag en nacht schaak, wachtende op een gunstig moment om de revolutie op te starten. Want dit was niet super-grootmeester David Bronstein, maar Lev Bronstein, die als Trotsky de geschiedenis is ingegaan. Enkele jaren later was hij de nummer twee na Lenin.

Veel schrijvers waren ook kind aan huis in Café Central. Voor de schakers onder u: Stefan Zweig (“Schachnovelle”), Elias Canetti (“Die Blendung”) waar hij de dwerg Fischerle opvoerde en die wereldkampioen liet worden, decennia voordat de échte Fischer zou opstaan...

Een bekend gast uit die tijd was de beroemde schaakmeester, journalist, schrijver en advocaat Xavier Tartakower. Nog steeds koester ik zijn verslag over het eerste deel van de wereldkampioenschap 1948 in Den Haag, dat hij maakte voor het “Algemeen Dagblad”: veel humor en schaaktechnisch van hoge kwaliteit.

Als je het café binnengaat, is het eerste wat je op je weg tegenkomt een tafeltje met daaraan een kalende houten man, die de bezoekers aanstaart. Een afbeelding van Trotsky misschien? Bij navraag bleek het om een nationale beroemdheid uit de literatuur te gaan. En op mijn vraag of er hier überhaupt nog geschaakt werd, weer mis: “Al lang niet meer!” Jammer, zo blijft het moeilijk in te denken dat hier eens

Overschikje Schaak:

Réti, Grünfeld, Spielmann en Vidmar rondliepen...

Een groter contrast met het tegenwoordige schaak is volstrekt ondenkbaar! Er werd gespeeld in het gebouwtje van het Wiener Schachverband, buiten de stad en pal naast het Ernst Happel stadion. Een soort veredelde houten schuur van twee verdiepingen, maar de sfeer was daar uitstekend en de verwarming deed het goed. Rond het stadion staan er honderden betonnen voetballen, die tot aan het metrostation lopen, waarschijnlijk om de stroom hooligans is goede banen te leiden.

De voortreffelijke leiding van het tornooi was in de handen van de hübsche Margit Almert, die er goed de wind onder had. Al die mannen deden gedwee wat ze zei.

Er deden ook nog enkele dames mee, en ze kregen allemaal aan het einde van het tornooi een witte roos. Dat was de traditie, het was immers het "Kavalierturnier". Vroeger werd er in het Kavalier hotel gespeeld, maar dat inmiddels te klein is geworden.

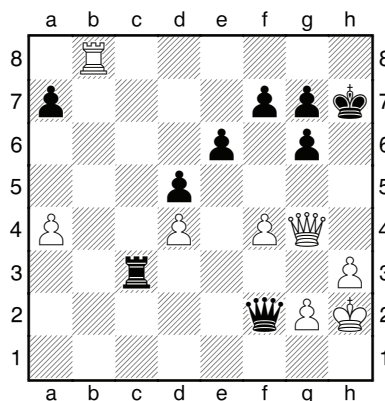
Overschikje Schaak:

De dame met de witte roos:
arbiter Margit Almert

De ervaring leert dat je maar moeilijk zowel als toerist en als schaker goed kan functioneren! En in Wenen primeerde voor mij vanzelfsprekend de toerist: het was tenslotte mijn eerste bezoek!

Toch was er één moment waar ik een klein beetje trots op was:

WH – Kassel,W

Wit aan zet

Over mijn eigen schaakpotjes kan ik maar beter zwijgen: 50% in een zwak veld.

Zwart staat duidelijk beter en dreigt de witte stelling onder de voet te lopen. Het toeval wil dat een mooie zet hier nog remise kan maken. (Oplossing verderop).

Wenen, je hebt mijn hart gestolen. Het is daar altijd feest voor de liefhebbers van kunst, muziek, architectuur, theater, geschiedenis, en toch ook voor de schakers. Want deze zomer is er een groot open toernooi met honderden deelnemers. Er wordt in het chique gemeentehuis gespeeld. Een aanrader dus!

1.♖b2! en als zwart de toren slaat is het meteen remise door eeuwig schaak. En als hij niet slaat, komt er een gelijk eindspel op het bord, wat ook geschiedde na 1...♔e1 2.♗e2 f5 3.♗xe1 fxg4 4.hxg4 ♖c4 5.♗xe6 ♗xd4 6.♗d6 ♗xa4 7.♗xd5 ♗xf4 met remise op de 61ste zet. ½-½.

IN HET NIEUWS

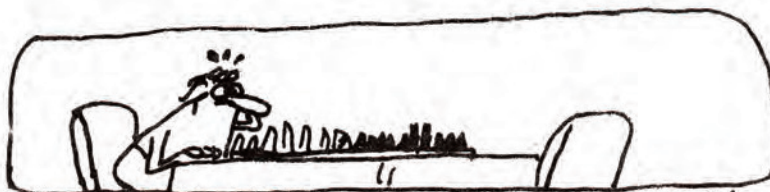
OVERSCHIE 5 ONGESLAGEN !!

De eerste wedstrijd hebben we met 7½-½ gewonnen tegen Capelle 7. Zouden we tegen H.Z.P. Schiedam ook met zoveel winnen?
 We wonnen wel alleen nu met 5½-2½. Marc Evers verloor. Dat deed ons blijkbaar wakker schudden, want binnen een zeer korten tijd wonnen Tom Kooij, A. Roedolf, L. Boers en Daniel Smit, zo stond het 4-1. J.P. van Steenis, Han Smit en Serge Erdtsieck speelde remise.

De derde wedstrijd uit tegen W.S.V. (Welverliezend Schaak Vereniging) Na eerst heel wadinkveen gezien te hebben en Paul Liefhebber nog een aantal meisjes gezien had kwamen we aan in het culgebouw. Daar werd ons verteld dat we in bejaarden centrum moesten schaken op de derde etage. Toen de schaakstukken waren opgezet konden de wedstrijden beginnen. Het bleek er naar uit te zien dat het gelijk zou worden. Deze gedachte was onjuist want we stonden ineens met 1-4 voor. D. Bothof verloor, terwijl A. Roedolf, Serge Erdtsieck, en de gebroeders Han en Daniel Smit wonnen. terwijl J.P. van Steenis, Paul Liefhebber en Marc Evers tot remise overeen kwamen. De einduitslag W.S.V. - Overschie 5 2½-5½.
 De volgende keer tegen Hillersberg 2 een moeilijke tegenstander, maar er hoeft in ieder geval niet van verloren te worden.

	naam:	score:
1.	J. P. van Steenis	1½ - 3
2.	A. Roedolf	3 - 3
3.	D. Smit	3 - 3
4.	H. Smit	2½ - 3
5.	S. Erdtsieck	2½ - 3
6.	L. Boers	2 - 2
7.	M. Evers	1½ - 3
8.	T. Kooij	2 - 2
9.	P. Liefhebber	½ - 1
10.	D. Bothof	0 - 1

Daniel Smit.

PROBEREN om ver voor de wedstrijd remise te overkomen

Assurantiekantoor R. Verbeek

Laat uw verzekeringen
doorlichten en verkrijg
daarmee een onafhankelijk
en vrijblijvend advies.

Prins Mauritsingel 76-c Tel. 010 262 25 59 mob 06 27 57 06 96
info@assurantiekantoorverbeek.nl

IVA GROEP BV

Glashaven 16/28
3011 XJ Rotterdam

T 010 - 433 14 00
F 010 - 411 72 20

E sponsoring@ivagroep.nl
I www.ivagroep.nl

Bij IVA
bent u
verzekerd
van een
goeie zet!

10% Korting voor u en 2% Bonus voor Schaakgenootschap Overschie

Leden van Schaakgenootschap Overschie ontvangen, zowel zakelijk als privé, 10% korting bij IVA GROEP. Tevens doneren wij 2% aan uw vereniging, als u een nieuwe klant bent. Heeft u iets te printen of te drukken (incl. ontwerp) of kantoorartikelen, -machines of -meubilair nodig? Bestel dan bij IVA GROEP!

Meer informatie: www.ivagroep.nl of mail naar info@ivagroep.nl.

IVA DRUK

druk@ivagroep.nl

IVA REPRO

repro@ivagroep.nl

IVA SUPPLIES

supplies@ivagroep.nl

IVA PROJECT

project@ivagroep.nl

IVA MACHINES

machines@ivagroep.nl

IVA ICT

ict@ivagroep.nl

IVA SERVICE

td@ivagroep.nl